National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
B103/C/4/5
National Library Bibliothèque Nationale
MAY 5
NEWSPAPER SECTION SECTION DES JOURNAUX
second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 31 (2855) XXXI aastakäik | Neljapäeval, 22. aprillil 1982 — Thursday, April 22, 1982 | Üksiknumbri hind 60 centi

LABIRÄÄKIMISED JÄTKUVAD

Inglismaa ei nõustu Argentiina tingimustega — Inglise välisminister Pym vastuettepanekutega Washingtoni

BUENOS AIRES — Pärast USA välisminister Alexander Haigi tagasi tulekut oma lõplike ettepanekutega kõne all olnud Falklandi probleemi lahendamiseks, kutsus Argentiina kokku Ladina-Ameerika naabrid aitamaks sõdida Inglismaaga. Ettenähtud nõupidamine Ameerika riikide organisatsiooni liikesriikide välisministrite vahel algab eeloleval esmaspäeval.

Konverents on eriti raske USA-le, kes kuulub NATO-sse ja Rio kokkuleppeliste hulka ja on sunnitud valima ühe neist liitlastest, mis omakorda võib purustada ribadeks Ameerika põhja-lõuna poliitika.

Pärast nelja päeva kestnud läbirääkimisi, mille jooksul Haig ähvardas korduvalt lahkuda, on saadud huntale lähedasist allikaist teada Argentiina lõplik positsioon, kus märgitud:

10.000 Argentiina sõduri äratoomine saartelt Inglismaa armaada tagasipöördumise vastu, mis on ainult mõne päeva kaugusel tüliõunaks olevast territooriumist;

lõpetada 200-miililine blokaad saarte ümber, mida Inglismaa praegu teostab aatomallveelaevadega;

ühise, aga ajutise Inglismaa-Argentiina administratsiooni organiseerimine Falklandil koos esindajatega saarte 1800 elanikust, kusjuures USA või, et LRO oleks kontrollija;

suveräänsus saarte üle tuleb otsustamisele koos LRO-ga tingimustel, mis ei luba puiklemist ega soovide suurendamist:

läbirääkimised saarte lõpliku kuuluvuse osas tuleb lõpetada aasta lõpuks.

Enamus neist nõudeist on varem Inglismaa poolt vastuvõtmatuina tagasi lükatud. Falklandi saarte rahuettepanek, mille Argentiina esitas ei vasta Inglismaa soovidele. Inglise peaminister Thatcher ei lükanud plaani siiski otseselt tagasi, öeldes et valitsus tuleb kokku nende arutlemiseks.

Briti diplomaatlikest allikaist on kuuldud, et Thatcheri valitsus lükkab tagasi vähemalt osa neist ettepanekuist.

Inglastele on vastuvõtmatu ühise Anglo-Argentiina administratsiooni loomine Falklandile LRO või USA osavõtuga. Argentiina osavõtt tulevasest administratsioonist on Inglise valitsuse seisukohast tasu agressiivse akti eest, mida Inglise valitsus ei suuda neelata.

Samal ajal Inglismaa saadab juba kahe laevaga täienduseks 2400 mereväelast ja mõned sajad parasütiste.

Buenor Aireses peetud läbirääkimisel oli pöördepunktiks olnud moment, kui Haig oli öelnud huntale,

et kui kokkulepet ei saavutata, on sõda kindel ja USA on sunnitud toetama Inglismaad.

Ta lisas sellele veel juurde, et kui Argentiina laevastik onseotud Falklandiga võib Tshiili leida sobiva aja, võimalik, et jõuga, oma pikajalise piiriküsimuse lahendamiseks.

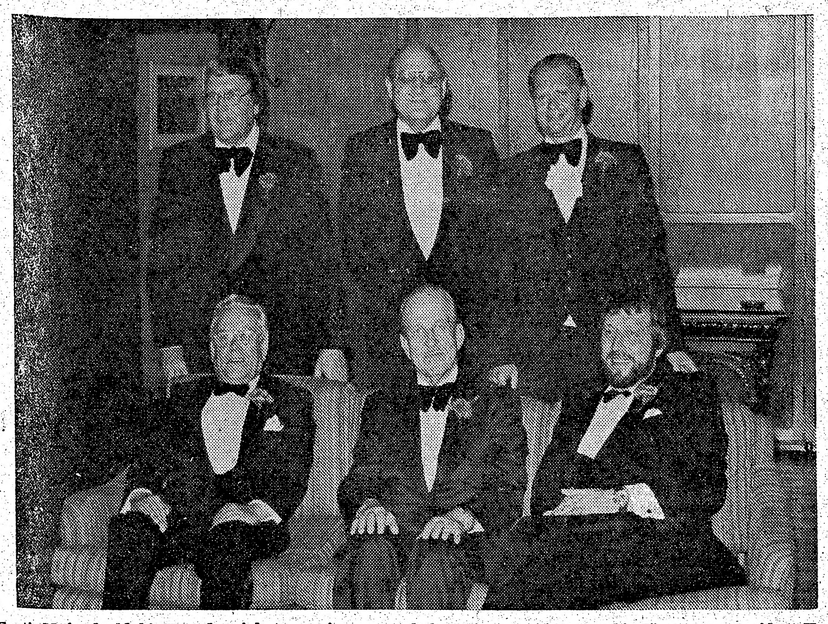

Eesti Majandusklubi Kanadas juhatus, esireas vasakult endine president Lembit Jänes, uus president Hugo Later, Ervin Hopp; teises reas Heino Kasak, Arvo Niitenberg ja Valdur Loit. Foto: Vaba Eestlane

Saksa-Ameerika suhted Euroopale tähenduslikud

BONN — Bonnis algab 10. juunil NATO tippkonverents, mille kohta arvatakse, et sellel peab selgesti ilmnema igale selle organisatsiooni liikmele muutumatu koostöö vajadus. Eriti just neile, kes väljaspool liitlasi on andnud end valeootuste meelevalla alla.

Riikide ja valitsuste juhid kohtuvad üksteisega Bonni liidukantsleri ametiruumis ja delegatsioonid kogunevad Bonni parlamendi istungisaali. Saksa parlamendi kõik poliitilised parteid on avaldanud soovi, et USA president oma külaskäigul Bonnis kõneleks ka Lääne-Saksamaa rahvaesindusele. Tippkonverentsi tähendust rõhutab ka USA presidendi Ronald Reagani külaskäik Berliini.

Bonni konverentsi päevakorras olevad suured teemad on samaaegselt ka maailmapoliitika suured teemad: läänerriikide kaitsevalmidus, liitunute poliitika idaga, vähemalt, mis kuulub varustamisse ja selle järelvalvesse, ida-lääne suhted üldiselt ja ka suhted põhja- ja lõunamaailma vahel. Nüüd, paar kuud enne tippkohtumist, on juba märgata, et eriti väsitavaiks arutlusiks eelolevad nõupidamised ei kujune läänеliitlaste ühiste huvide vaatlemisel ja sellekohase poliitika kujundamisel.

Olukorra selginemisele peetakse kasulikuks, et Lääne-Saksa välisminister Hans-Dietrich Genscher viibis märtsis külaskäigul Washingtonis. See oli väga kasulik samm USA-Lääne-Saksamaa-vaheliste suhete selgitamiseks.

Genscheri sõnade kohaselt Saksamaa-USA suhted on täiesti erilised ja olulise tähendusega Euroopa—Ameerika suhetele.

Uurimused meeleolude kohta näitavad seda, mida ajalehtede kampaaniad ajuti juba ähvardasid peita: Kõigist eurooplasist läänesakslased usaldavad siiski kõige rohkem ameeriklasi.

Psühholoogiline udu selgineb sedamööda, mida enam on võimalusi probleeme arutleda. Muidugi on Lääne-Saksamaal ka oma huvisid kuid need ei ole oma iseloomult liitlaste huvidega konfliktis nagu mõned vaatlejad katsuvad väita. Vastupidi, just liitunute oma ringis on nende mõistmine võimalik. Bonnis vihjatakse sellele, et N. Liiduga sõlmitud kokkulepe maagaasi juhtmestiku ehitamiseks ei saa enam arutusele tulla, ka on Lääne-Saksamaa idakaubandust selle ulatuse ja poliitilise mõju tõttu ülearvestatud. Bonnile on tähtis, et Madriidis peetav Euroopa Julgeolekukonverents jätkuks. Kindlasti kuuleks Bonn meeleldi teateid, et koostööline vahekord oleks taastatud Moskva ja Washingtoni vahel küsimuses, mis strateegilistesse relvadesse puutub.

Peaminister P. E. Trudeau ei lahku

VANCOUVER — Kanada peaminister Pierre E. Trudeau, kelle elutööks on Kanadale iseseisva riigi põhiseaduse andmine, on Vancouveris öelnud, et ta ei saa nii kaua oma partei- ja riigijuhi kohalt lahkuda kui Kanada majanduselu on ebakindel. Praegu kui inflatsioon on 12%-le ja töötus tõusnud 8%-le, tahab ta enne föderaalpoliitikast lahkumist tuua sellesse olukorda parandusi. Kui olukord on paranenud, võiks see teda inspireerida erru minekuks. Tema esimene eesmärk on lähemate kuude jooksul töötud tööle panna, sest „ohtlikem ühe riigi sotsiaalsele struktuurile on, kui palju inimesi on töötud kes tahavad töötada".

Argentiinlastel aatompomm,

öeldi Briti televisiooni dokumentaalfilmis

LONDON — Samal ajal kui Kanada parlamendis NDP süüdistab valitsust, et see CANDU tuumareaktori müügiga annab võimaluse Argentiinale aatompommi valmistamiseks, esitab samasuguse süüdistuse Inglise televisioonikompanii CBC, öeldes et Argentiinal on salajane kokkulepe Lääne-Saksamaaga ja võib olla esimeseks Ladina-Ameerika riigiks kus on oma tuumapomm.

Bonnis Lääne-Saksa valitsuse esindaja Lothar Euehl eitas sellist süüdistust ja ütles, et Argentiina—Lääne-Saksamaa töötavad koos tuumaenergia-kasutamiseks ainult rahulikuks otstarbeks.

BBC dokumentaalfilmis, mille pealkirjaks oli „Saksamaa ja Argentiina pomm" põhineb koodis antud teatele, mille on saatnud Mehhikos elav Argentiina teadlane oma kolleegile Inglismaal.

BBC filmimehed lendasid Argentiinasse ja avastasid mitte üksnes sidemeid Lääne-Saksamaaga, aga ka kui kaugele oli Argentiina oma tuumaprogrammiga jõudnud.

Filmimehed leidsid, et Argentiina on juba ehitanud salajase tööstuse, mis varsti on valmis plutooniumi prodütseerimiseks.

Plutoonium on vajalik tuumapommide valmistamisel. Mehed leidsid veel, et Argentiina oli tõesti saanud palju oma tuumaenergiaalast informatsiooni ja teadmisi salajase kokkuleppe põhjal Lääne-Saksamaalt, millega rikuti internatsionaalseid kokkuleppeid.

Tuumaenergia kasutamise tehnoloogiaga, mida Argentiina on eriastmeis saanud Kanadalt, Indialt, Liibüast ja Shveitsist, samuti Lääne-Saksamaalt, Argentiina on ehitanud oma tuumaenergia tööstuse punktini, kus nad on võimelised valmistama aatompomme. See tööstus on sama suur kui Koreas ja järgneb lähedalt Iisraelile ja Lõuna-Aafrikale, pealegi on Argentiina ainus riik Lõuna-Ameerikas kus on oma uraaniumi.

Sellejuures märkis BBC oma programmis, et tuumaenergia uurimise sidemed Saksamaaga ulatuvad tagasi sõjajärgseile aastaile,

kui endised natsid põgenesid Argentiinasse. Nende hulgas oli saksa teadlasi, kes elavad nüüd tagasihoidlikult Argentiinas.

Need andsid Argentiina teadlastele võimalusi plutooniumi produtseerimise kogemuste saamiseks.

N. Liit maksku oma sõjavõlad

USA Kongressiliikmed nõuavad Moskvalt 674 miljonit dollarit kullas

NEW YORK (VES) — Grupp USA Esindajatekoja liikmeid, enamus Kongressi Balti riikide ja Ukraina erikomiteest, alustas välisministeeriumile tüli kat aktsiooni, nõudes et USA nõuaks välja N. Liidult 674 miljonit dollarit kullas II maailmasõja ajal kommunistidele antud sõjavarustuse ja kaupade eest. Kongressile esitatud resolutsioonis toovad rahvaesindajad N. Liidu nurjatuste loetelus esimesena ja eripunktina ette suveräänsete Eesti, Läti ja Leedu riikide illegaalse okupeerimise ja maharõhumise, millega N. Liit rikub temale II maailmasõja ajal USA poolt antud abiga seotud laenu- ja üürilepingu mõtet.

H. Con. Res. 272, mis pärast esitamist anti seisukohavõtmiseks Esindajatekoja välisasjade komiteesse ja viimase poolt esitati poolt või vastu arvamuse avaldamiseks välisministeeriumile, taotleb, et USA president nõuaks N. Liidult 674 miljoni dollari tasumist, mis N. Liit võlgneb USA-le 2. maailmasõja ajal nõukogude valitsusele saadetud varustuse ja kaupade eest.

Resolutsioonis tuuakse järgnevalt ette, et laenu- ja üürilepingu põhjal see suur abi anti N. Liidule kui teise riigi kallaletungi ohvriks olevale riigile.

Hoolimata laenu- ja üürilepingu sellest mõttest jätkab N. Liit iseseisvate Eesti, Läti ja Leedu riikide illegaalset okupeerimist ja maharõhumist,

öeldakse resolutsioonis ja jätkatakse siis:

N. Liit on 2. maailmasõjast saadik ligi neli aastakümmet end kas otseselt või kaudselt seganud Ungari, Tshehhoslovakkia, Afganistani ja Poola siseasjadesse.

Kuna N. Liit on viimasel ajal müünud märkimisväärt suurtes kogustes kulda,

on selge, et ta on majanduslikult küllalt kosunud, et maksta laenu- ja üürilepingu põhjal tehtud ja seni tasumata võlg.

Sellepärast soovitakse, et Esindajatekoda (Senati kaasnõusolekul) taotleb presidendilt, et ta nõuaks N. Liidu valitsuselt 674 miljoni dollari maksmist kullas ja nii ruttu kui võimalik 2. maailmasõja ajal laenu- ja üürilepingu alusel N. Liidule antud varustuse ja kaupade eest.

674 miljonit dollarit on N. Liidul USA-le tasumata kokkuleppega 18. oktoobril 1972 kindlaks määratud võlasummast.

N. Liit sai USA-lt 2. maailmasõja ajal varustust ja kaupu 11 miljardi dollari väärtuses,

kuid N. Liit põikles võla tasumisest kõrvale ja pärast pikki vaidlusi leppis 1972. a. kokku tasuma vähem kui ühe-kümnendiku tegelikust võlast.

Ka seda kokkulepet vana võla tasumiseks ei ole N. Liit täitnud, vaid on viimastel aastatel läänemaailma riikidelt tehniliste seadmete, teravilja ja muude tarbekaupade võlgu ostmisega oma võlgnevust välisriikidele suurendanud paljude biljonite dollarite võrra.

H. Con. Res. 272 esitajad ja sponsorid on suures enamuses pärit Idarannikult ja erikomitee,

Ad Hoc Congressional Committee on the Baltic States and Ukraine liikmed, eesotsas eri komitee ühe asutaja, Pennsylvania republikani Charles F. Doughertyga.

Temaga kaasas on Pennsylvaniast republikanid William F. Goodling ja Robert S. Walker, demokraat Gus Yatron.

New Yorgi osariigist on resolutsiooniga ühinenud republikanid John Le-Boutilliet, Benjamin Gilman,, Raymond J. McGrat ja Frank Horton. Kaliforniast on Eesti ja teiste ikestatud rahvaste vanale sõbrale, republikan Robert J. Lagomarsinole juurde tulnud uus mees, Wayne Grisham, samuti republikan. Uus mees Balti riikide ja teiste ikestatud rahvaste eesti välja astuma on ka Texase demokraat Sam B. Hall, Mississippist demokraat David R Bowen. Tavaliselt aktiivsest New Jersey 15-liikmeliselt Esindajatekoja delegatsioonist oli H. Con. Res. 272 aktsiooni algatajate hulgas ainult üks kongressimees, republikan Edwin B. Forsythe. Vahepeal võib aga olla sponsoreid juba juurde tulnud.

Kuna H. Con. Res. 272 on peale ameerika üldsust huvitavate küsimuste, lepingute mittetäitmine ja võlgade mittemaksmine N. Liidu poolt,

väljapaistvalt seotud ka Eesti ja teiste ikestatud rahvaste küsimusega,

on Eesti Rahvuskomitee resolutsiooni esitaja ning sponsoritega kirjalikus kontaktis abinõude ostmiseks, et see resolutsioon pääseks Kongressis hääletamisele ja ameerika avalikkuse ette.

T. E. Aiandusklubi

Neljap., 29. apr. 1982 Eesti Majas

Laudkonnavestlus

„KASVUHOONED, TAIMED ja AIAMULLAD"

E. Kuris, J. Oinus, M. Lepik

KÕIK TERETULNUD!

AKADEEMILISE KODU traditsiooniline

MAI VASTUVÕTT

30. aprillil kell 8 õ. Tartu College'is

Baar ★ Suupisted ★ Tantsuks Kaja orkester

$10.— liikmetele, $12.— külalistele

AINO KURG — Klaveristuudio

ÕPILASÕHTU

laup., 1. mail s.a. kell 2 p.l. Heliconian Hall
35 Hazelton Ave. (Bloor & Avenue Rd)

Pääse $2.—

Walter Lood'i

ÕLIMAALIDE NÄITUS

8. ja 9. mail kella 1—9 p.l.

Eesti Maja väikeses saalis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Soomepoiste organisatsiooni JR 200 sõprusühingu uus juhatus. Ees vasakult endine esimees Väino Esken, praegune esimees Kalju Valdma, endine esimees Ilmar Laan. Foto: H. Trummer

Kommentaarid

Seoses praeguse komplitseeritud poliitilise olukorra ja pingelise õhkkonnaga Kesk-Ameerikas on Ühendriikide administratsioonis märgata tulevase suuna valimisel kahte teed, Range liini pooldajad nõuavad Ühendriikidelt ja ta liitlastelt krediitide ja toetuste andmise lõpetamist N. Liidule ja teistele kommunistlikkudele riikidele, et karistada venelasi ja nende toetajaid Afganistani okupeerimise ja Poolas sõjaseaduse maksamapanemise eest, kuna leebemate vaadetega ja liberaalsema hoiakuga poliitikud arvavad, et krediitide andmise lõpetamine Ida-Euroopa satelliitriikidele ja Kesk-Ameerikas marksistide kontrolli all olevale Nikaraaguale lükkab need riigid veelgi tugevamini Moskva hõlma ning eemaldab nad täielikult Ühendriikide ja teiste läänemaade orbiidist.

Viimase voolu või õigemini vaatevinkli pooldajaks on huvitaval kombel ka tuntud Kanada naispoliitik Flora MacDonald, kes kuulus Joe Clarki konservatiivide valitsuse koosseisu ja omas seal tähtsa ja olulise välisministri positsiooni. Flora MacDonald oli minister Afganistani okupeerimise ajal ning toetas siis N. Liidu vastu sanktsioonide rakendamist, millest võis järeldada, et tal oli selge pilk ja julge hoiak maailmaasjadest arusaamisel ja Kanada välispoliitika juhtimisel. Kuid pärast Clarki valitsuse kukkumist ja Flora langemist tavalise parlamendiliikme positsiooni, on tema silmapiir üsna järsku hakanud sammalduma ning ta on takerdunud ebarealistlike soovunelmate püünisesse, mis tunduvalt tumestavad Afganistani okupeerimise ajal tema pea ümber tekkinud oreooli.

Flora MacDonaldi hoiakus oli märgata juba siis suurt muudatust, kui ta enne Salvadori valimisi käis Kanada parlamendi komisjoni koosseisus koha peal sealse poliitilise olukorraga tutvunemas. Naasnult arvas ta, et valimistega ei ole võimalik Salvadori asju ja vastuolusid lahendada, vaid selleks tuleks alustada valimisi ignoreeriva punase poolega läbirääkimisi. Kui Salvadori rahvas, vaatamata punaste terroristide hoiatustele ja rünnakutele, massiliselt valimas käis ja parempoolsetele uues Asutavas Kogus enamuse andis, siis oli Flora MacDonald teadagi võrdlemisi piinlikus olukorras ja ei osanud oma seisukohti kuidagi kaitsta.

Kuid nüüd selgub, et eks-välisminister ei ole vaatamata Salvadori sündmustele ikka veel midagi õppinud. Hiljuti esines ta ettekandega Torontos Scarborough College'is, kus ta esitas ka oma retsepti suhtlemiseks Nikaraagua marksistliku valitsusega, kelle toetusel Salvadori punased partisanid praegu rahvast terroriseerivad. Flora MacDonaldi arvates peaksid Kanada ja teised läänemaad andma tõhusat tehnilist, majanduslikku abi Nikaraaguale, mis võimaldab praegusele marksistlikule sandinista rezhiimile välja arendada sellist valitsust, nagu ta seda peab vajalikuks.

Sarnased teooriad ja õpetussõnad poliitikult, kes varem oli Kanada konservatiivide valitsuses välisminister, tunduvad ebameeldivalt üllatavatena. Nikaraaguast saabunud andmete kohaselt on sealne sandinistide valitsus läbi ja lõhki pahempoolne marksistlik valitsus, kes lükkab üldvalimiste korraldamise pidevalt edasi, kartes valimistel rahvalt lüüasaamist. Maa on täielikult kommunistliku ideoloogiaga üleujutatud, mida kasvavale noorsoole energiliselt sisse pumpavad Kuubalt kohale toodud punased kooliõpetajad. Jääb ainult küsida: mis peaks Kanada oma ressursse kulutama, et sellist valitsust pukis hoida?

See teooria, et läänemaad peavad kõiki väiksemaid marksistlikke ja kommunistlikke riike abistama, et nad täielikult Moskva mõju alla ei satuks, on erakordselt rumal ettekääne punastele läänest üha suurema abi andmiseks. Flora MacDonaldile ja teistele temataolistele ideoloogidele on kurvaks näiteks Poola, mille abistamiseks läänemaad andsid 26 miljardi dollari eest mitmesuguseid laenusid. Need suured rahad ja see tohutu abi ei toonud Poola kommunistlikku valitsust karva võrragi läänemaailmale lähemale, mida kinnitab tuhandete poola tööliste ja

(Järg lk. 3)

Uus rahvusvaheline tülikolle

See kõik meenutab põnevasisulist ja hea rezhiiga operetti. Suur laevastik mitmetuhande mehega pardal alustab lippude lehvides, pikka paarinädalalist teekonda üle kaugete maailmamerede maakera teisele poolele, et seal ühe teise riigi vastu vajaduse korral sõjalisi operatsioone alustada, kuna selle kauge riigi valitsejad on söendanud võõrast vara omandada ja oma maa külje all asuvad teisele riigile kuulunud pisikesed saared vallutada. Ja ühe sõjalaeva pardal on sõjamehena koguni kuninganna poeg, kes sõjategevuse puhkemisel võib haavata või isegi surma saada. Tõepoolest — paremat süzheed ei oska endale ette kujutada!

Sellisena paistis vähemalt esialgu Inglismaa reageerimine Argentiina agressiivsele sammule Atlandi lõunaosas asuvate Inglismaale kuuluvate Falklandi saarte okupeerimisele. Kuid nüüd on esialgsest naljanumbrina tundunud vahejuhtumist paari nädala jooksul arenenud tõsine asi, mis Ühendriikide diplomaatilise vahetalituse ebaõnnestumise tagatipus võib areneda suuremaks ohvriterikkaks kokkupõrkeks. Seda ei taha tõenäoliselt ükski lääneriik, kuna sõjalisel tegevusel võivad olla väga kaugeleulatuvad tagajärjed ja seda mitte ainult võitlevate riikide sisepoliitilisele olukorrale, vaid sõjasündmustesse võivad sattuda ka kõrvalseisvad erapooletud riigid, halvemal juhul isegi suurvõimud.

Kahest suuremast ja ligemale 200-st väiksemast saarest koosneva Falklandi saarestiku (11.960 ruutkilomeetrit) omandiõiguse pärast on juba aastasadu tülitsetud. Saared avastas esmakordselt inglane Davis 1592. aastal, kuid alates aastast 1770 olid need Hispaania ja aastast 1820 Argentiina valduses. 1833. aastal hõivas saared Suurbritannia ja viis sinna peamiselt shotlasi. Elanike arv tühjadel ja soistel saartel ulatub paarituhandele inimesele, kellede peamiseks tegevusalaks on lammaste kasvatamine.

Argentiina on pidanud Inglismaaga pikki aastaid läbirääkimisi Falklandi oma valdusesse saamiseks, kuid need nõupidamised ei ole andnud tulemusi. Vaatamata läbirääkimiste venimisele oli see kogu maailmale ja eriti Inglismaale suureks üllatuseks, kui Argentiina sõjaväeüksused Falklandi saartel 2. aprillil maandusid ja need pärast lühikest lahingut väikese inglise garnisoni vastu vallutasid. Põhjuseid nendeks vallutamisoperatsioonideks on tõenäoliselt mitu. Argentiina valitsus väidab, et ta võttis inglastelt ainult selle tagasi, mis seadusepäraselt Argentiinale kuulub, kuid teisalt oletatakse, et Argentiina pidas nii sisepoliitilistel kui ka strateegilistel põhjustel vajalikuks oma rahvusvahelise segadusi, mis kutsub esile suuri vastuolusid läänemaailma riikide vahel. Kuna Inglismaa prestiizh oli mängus, siis reageeris sealne valitsus kiiresti Argentiina agressioonile ja saatis suure sõjalaevastiku Falklandi saarte suunas teele. Londonis kuulutati Falklandi rannikuveed 200 miili ulatuses sõjapiirkonnaks ning Liitunud Rahvaste Organisatsioonis võeti vastu otsus, mis nõuab Argentiinalt oma okupatsioonivägede kohest väljaviimist Falklandi saartelt. Buenos Aires on sellele nõudmisele vastanud oma sõjaväe tugevdamisega ja uue varustuse viimisega saartele, hüljates täielikult LRO nõudmise.

Kriisi on asunud lahendama ja kompromissivõimalusi otsima Ühendriikid. Washington on sattunud võimaliku sõjalise kokkupõrke ähvardusel eriti täbarasse olukorda, kuna tal on sõbralikud vahekorrad mõlemate sõjakate pooltega ning tal on vaja nende mõlemate abi oma välispoliitiliste ideede rakendamisel ning nendele vajaliku jõulise tagapõhja andmisel. Inglismaa on NATO-s Ühendriikide välispoliitika tugevamaks toetajaks, mis on eriti oluline praegusel momendil, mil Lääne-Saksamaa kipub üle raudeesriide sõbralikult silma viskama ning tuumarelvade küsimus on kerkinud päevaprobleemide tulipunkti. Kuid teisest küljest on Washingtonil vaja ka Argentiinat, kes on valmis toetama president Reagani tugevat antikommunistlikku liini Kesk-Ameerikas. Selles olukorras on ausa vahetalitaja osa täitmine väga raske, kuna iga vihje või samm, mis soodustab ühte poolt, võib tekitada viha ja vaenu teise poole juures.

Ühendriikide välisminister Alexander Haig viibis veel möödunud nädalavahetusel Buenos Aireses, kus ta Argentiina sõjaväelise rezhiimi esindajatega läbirääkimistel püüdis kriisist väljapääsuteid leida. Tundub, et kõige suuremaks komistuskiviks läbirääkimistel on kas Argentiina või Suurbritannia ülemvõimu tunnistamine Falklandi saartel ning see on ilmselt mõlematele riikidele oluliseks prestiizhiküsimuseks, mis takistab üksikasjaliste läbirääkimiste alustamist tüliküsimuse lahendamiseks.

Kui Alexander Haigi vahemehe osa mängimine käesoleva nädala alguseks tulemusi ei anna, siis muutub olukord väga kriitiliseks, kuna Suurbritannia laevastik jõuab nädala esimestel päevadel Falklandi vetesse. Asjatundjad arvavad, et Argentiina nõrk sõjalaevastik ei ole inglastele vääriliseks vastaseks ja uputatakse kiirelt. Millised on aga sellise sõjalise kokkupõrke edasised tulemused ja kui suurel määral suurvõimud Ühendriigid ja N. Liit sündmustesse sekkuvad, on raske ette näha. Kahtlemata vapustab see kriis tunduvalt maailma jõudude tasakaalu: Ühendriigid on sunnitud kõigi eelduste kohaselt kaasa minema Inglismaaga, kuna Lõuna-Ameerika riigid annavad oma toetuse Argentiinale ning selle grupi selja taha asub praeguste väljavaadete juures ka N. Liit.

K. A.

Rikkaliku kavaga Balti uurimuste konverents

Üksi ajaloo alal on ettenähtud juba 33 loengut

Balti teadusliku ühingu AABS'i kaheksas Balti Uurimuste Konverents toimub 17.—19. juunil 1982 Minneapolises koostöös Minnesota ülikooli Skandinaavia osakonnaga ja vastavalt konverentsi programmi üldkoostaja prof. S. Grava (Columbia) hinnangule on seekordse konverentsi kava väga rikkalik. Kuna mitmed osavõtjad jälgivad „teadlaste igivana kommet teha kõike viimasel minutil", siis ei ole üksikasjalik viimistletud kava veel valmis, küll aga annavad olemasolevad andmed juba hea ülevaate sellest, mida konverentsil võiks oodata.

Konverents algab nagu tavaliselt avatseremooniaga neljapäeval, millele järgneb avakõne dr. Franklin B. Scott'i (Honnold Library) poolt teemal „Põhja kultuur(id): sarnasused ja erinevused": Konverentsi esimene päev lõppeb Minnesota ülikooli asepresidendi dr. N. Hasselmo poolt korraldatava vastuvõtuga, mis annab vanadele sõpradele võimaluse kohtumiseks ja uute sõprade leidmiseks.

Konverentsi silmapaistvaimaks sündmuseks võib pidada

AABS'i esimese auliikme prof. Czeslaw Milosz'i luule esitamist tema enda poolt

reede õhtul koos tema kui auliikme austamisega.

Konverentsi lõppüritusel — banketil laupäeva õhtul on oodata rahvatantsude ettekandeid ja traditsioonilist AABS'i presidendi lahkumiskõnet, mille peab lahkuv president prof. Marija Gimbutas.

AABS'i liikmete üldkoosolek, mis varematel aastatel on toimunud pühapäeval, toimub seekord konverentsi keskel vastavalt Washingtoni konverentsil vastuvõetud otsusele ja nimelt reedese pikendatud lõuna ajal.

Kuna kasutatavad ruumid on eriti sobivad konverentsi korraldamiseks,

siis on kavas organiseerida kunstinäitus koos diapositiivide näitamisega.

Ka on kavas korraldada raamatunäitus ja võimaluse korral ka merevaigu ja Balti rahvakultuuri esemete näitus.

Konverentsi kava on seekord väga ulatuslik. Kavas on mitmeid uusi teemasid, mida varematel konverentsidel pole käsitletud. Kava on niivõrd ulatuslik, et see nõuab viie või rohkema loengu pidamist samaaegselt, mis konverentsist osavõtjad paneb tihti raske valiku ette.

Siinkohal on võimalik anda vaid väga lühike ülevaade sellest, mida Balti uurimuste konverentsil või oodata. Eelajaloo ja arheoloogia osas on ette nähtud vähemalt neli ettekannet.

Balti kunst ei ole varematel konverentsidel erilise tähelepanu osaliseks saanud, kuid seekord on ette nähtud kaks loengute perioodi viie loenguga.

Ühe paneeli teemaks konverentsil on Balti filmid kultuurilisest ja produktsiooni seisukohast vaadatuna.

Bibliograafia osakond on seekord esindatud tagasihoidlikult, peateemaks on mikrofilmid ja mikrokaardid. Majanduslik areng Baltikumis on kahe istungjärgu teemaks, kuna keskkonna ja loodusvarade küsimused tulevad kõne alla otse avakõnele järgneval sessioonil.

Ajaloo osakond näib püstitavat uusi rekordeid.

Viimased andmed näitavad, et esitamisele tuleb 33 ettekannet ajaloo mitmetest erinevatest perioodidest,

mis sisuliselt tähendab seda, et ajaloo loengud toimuvad samahästi kui kogu konverentsi kestvuse ajal. Immigratsiooni ajalugu on uueks teemaks AABS'i konverentside kavas ja seitsme ettekande kõrval on osavõtjatel võimalus külastada Minnesota ülikooli juures asuvat Immigration History Research Center'it, kus muuseas leidub ka eesti materjale.

Lingvistika on konverentsil samuti tugevalt esindatud, mitte vähem kui 22-loenguga. Kirjanduslikud küsimused, nii proosa, draama kui luule, tõotavad kujuneda samuti üheks huvitavamaks ettekannete grupiks, kusjuures ühe laudkonnavestluse teemaks on Balti eksiilkirjanike ja -lugejate probleemid.

Muusika on samuti üheks uueks teemaks ühe või rohkema istungjärguga. Mütoloogia ja folkloori osas on kavandatud üks istungjärk,

kuna nooremate ja tulevaste Balti teadlaste informeerimiseks on ettenähtud eraldi istungjärk.

Silmaspidades konverentsi üldteemat, on kavas ettenähtud ulatuslik viikingeid käsitlev kava.

Arvestades, et Tartu ülikool saab tänavu 350 aastat vanaks, on selle silmapaistva sündmuse äramärkimiseks ettenähtud eriistungid kuue või rohkema loenguga.

Märkida tuleks ka seda, et sellest Balti Uurimuste Konverentsist osavõtjate hulgas on USA ja Kanada teadlaste kõrval oodata terve rida osavõtjaid Euroopast.

Teada on vähemalt viie teadlase saabumist Saksamaalt, nelja teadlase tulekut Soomest ja mitme teadlase tulekut Rootsist.

Lähema informatsiooni, samuti kui osavõtuks registreerimise formularide saamiseks, palutakse pöörduda konverentsi korraldava toimkonna poole aadressil: Lori Graven, Nolte Center for Continuing Education, 315 Pillsbury Drive S.E., University of Minnesota, Minneapolis, MN 55455.

Tuleb leppida ka madalama tööga

Saksamaa töötuid hakatakse tööle sundima

BONN — Lääne-Saksamaa tööseaduse muudatuse kohaselt, mis on mõned ametiühingu tegelased pannud vihast sisisema, võib tulevikus töötuid sundida madalamaastme töökohtadele — isegi kui see peaks tähendama 20%-list palga vähenemist või kuni 2,5-tunnilise sõiduajaga töökohale minekut.

Keeldumine pakutud töökohast võib tähendada kaheks kuuks töötuse abiraha kaotamise, mis oli seni 68% eelmisest palgast. Rohkem kui kaks keeldumist uute määruste kohaselt jätaks töötu igaveseks väljaspoole sotsiaalset abi. Need määrused hõlmavad igat läänesakslast, kes on olnud 6 kuud ilma tööta.

Määrused võeti vastu märtsi lõpul Rahvusliku Tööameti Nõukogu poolt.

Ametiühingute esindajad hääletati maha valitsuse esindajate ja Saksamaa tööandjate organisatsiooni poolt.

Muudatus on hoobiks töötuile, kes ei taha tööd, kuid see ei lahenda töötuse probleeme.

Uued määrused jagavad kõik töökohad 5 järku. Töötud langevad allapoole aste korraga. „Teoreetiliselt võib ülikooli professor langeda 20 kuuga toaletipuhastaja kohale", ütles üks ametiühingu juhtidest ja nimetas seda uut süsteemi tõesti ohtlikuks töötuile ja samavõrd praegu tööl käijaile.

Lääne-Saksamaa majanduselu on pärast õlikriisi sattunud raskustesse

ja ühel osal sakslasist on kerge süüdistada neid, kes ei taha töötada,

mitmesugustes majanduselu tabanud raskustes, mis tegelikult olevat kogu Euroopas.

Väiksemaid REMONTTÖID

majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

VALVEARST NÄDALALÕPUL

24. ja 25. apr.
dr. T. Kuutan, tel. 751-6141

1. ja 2. mail
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Ilmus nr. 116 - KEVAD

Müügil „Vaba Eestlase" talitusest
Üksiknumber $2.—
Aastatellimine 1982. a. $8.—

Eesti Kunstide Keskuse eksekutiivjuhatuse koosseis 1982. Istuvad vasakult esimeses reas Kristi Allik (muusika), Tiina Kiik (kontsertbüroo), Hele Mai Gerdels (kultuuripärand), Linda Leetma (kunstiala ja sekretär), Alar Laanes (abilaekur), Stella Kerson (president) ja Marta Kivik (seltskondlik tegevus); seisavad Hans Westerblom (foto ja video), Reet Marten-Sehr (abipresident), Peeter Märtin (muusika), Peeter Tammearu (muusika) ja Uno Taft (laekur). Hiljutisel EKK Kunstikomitee koosolekul valiti O. Timmas kunstikomitee esimeheks ESTO-84 ettevalmistuste tegemiseks. Foto: H. Westerblom

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659
Ühenduses on jõud
ODAVAD LAENUD KAASMAALASTELE.
Praegu kehtivad intressimäärad:
PERSONAALLAENUD 19%
HÜPOTEEKLAENUD 18%
Laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30.000— ulatuses, jäädava töövõimetuse puhul on kindlustatud kuni $10.000 ulatuses vastavalt kindlustuste tingimustele.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori läheda!)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

SIHID EESTLUSE SÄILITAMISEKS

Eesti organisatsioonide esindajad arutlesid päevaprobleeme

Möödunud laupäeval toimus Eesti Liit Kanadas esinda tekoja koosolek, millest üle paarikümne eesti organisatsiooni esindaja osa võtsid. Koosoleku avas ja ütles ere tulemast praegune esimees Vello Hubel, misjärel koosoleku juhatajaks valiti E. Soomet ja protokollijaks Ene Runge.

Koosoleku rakendamisel tegi R. Kreem ettepaneku, öeldes, et mõned minutid tagasi sai Kanada iseseisvaks, mistõttu oleks sobiv saata Kanada valitsusele tervitustelegramm, millega koosolek üksmeelselt nõustus.

Aruannete osas esitas ELK üldaruande esimees V. Hubel, mainides et möödunud tegevusaastal on juhatuses olnud arutlusel

ELK otsesed sihid ja panused ning kuidas säilitada eestlust Kanadas. Kontaktid mõne liikmesorganisatsiooniga on olnud passiivsed.

ELK ajakiri „Sillas" on ilmunud kaks korda aastas, millest on küllalt. ELK liikmed on võtnud osa ESTO-84 organiseerimiskoosolekust. Eestlaste Ajalookomisjoni tööd halvab organisatsioonide juhtkonna loidus, mistõttu autoreil pole võimalik oma artikleid lõpule viia. Levitatud on „Estonia" broshüüri.

Majandusaruande esitas laekur Helge Kurm. Sel oli sissetulekute poolel $2648.12, nende hulgas ühe USA eestlase ligi $300-line annetus; väljaminekute poolel $1265.95, mis jättis $1352.17 suuruse ülejääki. Kassaaruande juures märgiti, et liikmesorganisatsioonid peaksid oma minimaalsed liikmekohustused täitma.

Üksikliikmete aruannetega alustas E. Soomet Kanada Eestlaste Ajalookomisjoni aruandega, märkides selles kaht punkti:

eelmise ajalooraamatu ingliskeelsete resümeede kirjutamist ja jätkuteose materjalide kogumist;

viimase puhul on 33% lubatud töödest veel alustamata, mistõttu raamatu suurust ei saa kavandada ega eelkalkulatsiooni teha.

Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi poolt mainis A. Nüüd, et seltsil on varanduste seis $14.000 ja tahetakse jätkata senises vaimus. EKKT aruande oli andnud kirjalikult B. Vomm. T.E. Aiandusklubi aruande esitas M. Joasalu, märkides et möödunud aastal on peetud 3 loengut, 2 laudkonnavestlust ja 2 väljasõitu.

Tartu Instituudi aruande esitas dr. E. Aruja: on peetud 9 loengut, neist 3 koos teistega. On suurenenud raamatukogu ja arhiiv, on jätkunud bibliograafia koostamine. Dr. E. Aruja on võtnud osa kahest arhiivinduse kursusest.

On aidatud kaasa dr. A. Võõbuse raamatu levitamisele ja Tartu Ülikooli 350. a. tähistamise ettevalmistamisele käesoleval suvel toimuval AABS'i konverentsil.

On toetatud eesti keele kursusest osavõtjaid. Aasta jooksul on saadud toetust $2280, millele lisandub Tartu College'i ruumide kasutamine. Raamatukogu kasutamiseks on alati võimalusi, võttes enne kontakti dr. E. Arujaga.

T.E. Seltsi aruande esitas Anne Tüll. Seltsil on olnud 350 liiget, majandusaruanne näitab $3000 ülejääki, noortele on toetust antud $1000. Seltsi raamatukogu on olnud avatud igal neljapäeval lasteaed ja koolid on töötanud hästi. 1982. a. on peetud juba kontsertaktus ja kevad-popurii.

Kitcheneri E. Seltsi aruande esitas V. Lillakas.

Tegevus on olnud normaalne, liikmeid 130 ümber, kelledest vähemalt pooled elavad Kitcheneris.

Selts on Seedrioru üks tugevamaid toetajaid, kus on toimunud ka seltsi üritused.

R. Kreem tutvutas Londoni E. Seltsi tegevust, kus eestlasi enam pole palju. Toimunud on E.V. aktus, emadepäev ja osavõtt sügisesest rahvusvahelisest kultuuripidustusest. Suureks probleemiks on laste vähesus.

Egbert Runge avaldas T.E. Skaudisõprade Seltsi poolt tänu eesti noortele antud abi eest Uudismaa ostuks;

see näitab, et hea eesmärgi puhul suhtub ka rahvas hästi ja maa ostuhind on ületatud,

kuid kuni jüripäevani on veel võimalusi annetuste tegemiseks.

ELK 1982. a. tegevuskavast räägides mainiti, et kuna tänavu on eesti kodu ja perekonna aasta, siis on liidul kavas sellekohane üritus Malle Laansoo organiseerimisel.

Teiseks tähetakse päästa kaotsi minekust surnud või varjusurmas olevate organisatsioonide arhiivid ja varandused,

mil on kultuuriline väärtus.

Soovitati korraldada uurimus eesti rahvusgrupi arengust Kanadas, et leida kuidas selle ilme on muutunud teatud ajavahemiku jooksul.

Juhatus avaldas üleskutse kõigile liikmesorgonisatsioonidele ESTO-84 läbiviimisele kaasaaitamise osas. Canada Day komiteelt, mille seniseid koostöökutseid on ignoreeritud, on tulnud uus kutse selle suvesündmuseks,

mistõttu leiti, et eestlastel tuleks osa võtta ja näidata oma aktiivsust Kanada kodanikena.

Tegevuskava juures oli pikemaid sõnavõtte. Dr. E. Aruja mainis, et varem nimetatud uurimus on Tartu Instituudis juba olemas, kuid meie informatsioon Eesti kohta on väga vähene ja seda tuleks suurendada.

R. Kreem soovitas pidada nõu, kus me praegu seisame, kuhu tuleme ja kuidas edasi jõuda. Seda saaks teha teadusliku uurimusega.

Londoni Eesti Seltsi juures on juba küsimust arutatud ja otsustati 18. sept. korraldada ühine nõupäev, millest kõik asjasthuvitatud osa võtaksid.

Ka Torontost võiksid huvilised sinna sõita ja sealsele väikesele eesti keskusele elevust tuua.

R. Antik märkis, et eesti keele ja kooliaasta oli üks viletsamaid. Keelega ei ole meil kerge, kuna õpetajate keeleoskus kahaneb. Stipendiume on palju jagatud kuid koordineerimatult, tulnuks ühte noort eesti kultuuriteadustele kasvatada ja talle võimalusi anda õppimiseks. Ka Tartu Instituudil pole kvalifitseeritud eesti keele õpetajaid. Eesti Kultuuri Kogu, Eesti Kunstide Keskus, Eestlaste Keskõukogu Kanadas kultuurikomisjonid on olemas, kuid töötulemusi pole olemas. Kas ELK ei algataks midagi, mis paneks selle probleemi lahenduse nihkuma. Kui meil juhtivat keskust ei ole, siis vajaksime koordineerviat keskust.

V. Hubel märkis sellele, et ELK on otsinud eesti keele instruktoreid keeleseminari korraldamiseks. Keeleprobleemist rääkisid veel dr. E. Aruja, J. Käis,

kusjuures R. Antik tõi näite, et meil pole mitte üksi keele tundmist vaid ka eesti kultuurilugu vaja õppida.

ELK majanduseelarve oli koostatud $2700 suuruses.

Samasisuline oli ka järgnev päevakorrapunkt „Arutlusi eestluse säilitamise küsimustest Kanadas". Sissejuhatuses V. Hubel rääkis ELK eesmärkidest, võitlusest olemasolu eest, kuhu nüüd tuleb muret tekitava tegurina arvude kahanemine. Väiksemad keskused P. Ontarios on väga passiivsed. Eestlus saab areneda vaid kodus ja perekonna keele ja kommete abil, sest ümbrus on vaenuline meie rahvuslikule eksistentsile.

R. Antik küsis kus on see mitmekümneliikmeline nõukogu, milline moodustati dr. R. Toiga eesotsas ja kellelt pole aastate jooksul aruannet saadud. E. Soomet vastas,

et osa selle komitee liikmeid on pidevalt ELK juhatusele vajaduse korral abi andnud.

J. Käis märkis, et vanavanemate roll on kadumas, sest vanad saadetakse vanadekodudesse. Kas ei peaks tulevikus adopteerima vanavanemaid laste eestlasteks kasvatamiseks?

Lõpuks valiti tagasi revisjonikomisjon endises koosseisus, kinnitati Kanada Eestlaste Ajaloo komisjoni koosseis, misjärel E. Runge avaldas juhatusele ja kõigile kaasaaitajaile tänu.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

inimõiguste taotlejate okastraataia taha paigutamine. Samasugune olukord valitseb Nikaraaguas, kus punased diktaatorid ei ole isegi lääneriikide rahade eest valmis maha müüma oma lojaalsust Moskvale.

☆

Ühendriikides on viimasel ajal koostatud uued plaanid tsiviilelanikkonna hulgas ohvrite arvu vähendamiseks, kui peaks puhkema üldine sõda tuumarelvadega. Kui seniste plaanide kohaselt loodeti suurlinna elanike julgeolekut kaitsta vastavate varjendite soetamisega ja inimeste varjenditesse saatmisega, siis nüüd on tekkinud uus kava: rahvas tuleb saata suurlinnadest välja maale. Kava koostajad kalkuleerivad, umbes 400-st suuremast keskusest, mis võivad sattuda vene rakettide tulistamise märklaudadeks, tuleb kogusummas evakueerida umbes 145 miljonit inimest.

Uute plaanide tegijatel on oma ettepanekute põhjenduseks toodud ka kirjutuslaua taga tehtud kalkulatsioonid — kui vaenlase üllatusrünnak praegu võib tappa umbes 139 miljonit inimest Ühendriikide 231 miljonilisest elanikkonnast, siis suuremate tsentrumite elanike evakueerimisega võib rünnaku ohvrite arvu vähendada 46 miljoni inimesele.

Hiljuti lauale pandud uued tsiviilkaitse plaanid on aga suurte aukudega ning kriitikud on asunud erakordse ägedusega neid atakeerima. Esmajoones on plaanid rajatud sellele eeldusele, et tuumasõja puhkemine on kindlasti juba paar päeva enne teada, kui tegelik hävitustöö puhkeb. See väide tundub aga ebarealistlikuna, kuna võimalikku tuumarelvade rünnakut ei kuuluta tõenäoliselt keegi ette, ning see võib puhkeda niivõrd ootamatult, et see on suureks üllatuseks isegi Ühendriikide tippjuhtkonnale. Teiseks — kuigi rünnaku alustamine oleks paar päeva enne teada, siis linnade evakueerimisel võib puhkeda selline kaos ning sellised teede ummistused, mida ükski ametimees ega tsiviilkaitse teoreetik ei oska praegu ette ennustada.

Vaatamata uutele tsiviilkaitse plaanidele, mis näevad ette evakueerimise vastava väljaõppe saanud ametnike juhtimisel, on suurlinnade kiire evakueerimine seotud raskustega, eriti veel seetõttu, et Ühendriikide tagala ei ole kunagi varem sõjaolukorda üle elanud. Samuti ei ole selge, kuhu kavatsetakse need kümned miljonid inimesed paigutada, kes linnadest välja põgenevad. Ja lõpuks — kui sellised plaanid tehakse ning miljonitele põgenikele juba ette uued asukohad kindlaks määratakse — kas ei ole siis mõeldav, et vaenlane oma rakette ka linnadest põgenenud inimestele kaela hakkab saatma?

AMI

Katsed USA rakettidega Põhja-Kanadas

SASKATOON — Kanada peaminister Pierre Trudeau ütles seal peetud kõnes, et USA ja NATO riigid peavad näitama N. Liidule, et nad võivad relvastuda N. Liidu vastu „kahur kahuri vastu".

N. Liidu relvastumine SS-20 tuumalaengutega rakettidega Venemaa Euroopa osas pärast 1978. aastat on põhjus, miks Kanada lubab USA-l katsetada Kanada põhjaosas, kirde-Albertas USA Cruise-rakette.

Trudeau ütles hiljem Saskatchewani ülikooli õpilastele, et ta ei saa süüdistada USA-d ja teisi NATO riike seisukohtade eest, et kuigi me räägime relvastumise vähendamisest,

me peame samaaegselt ka N. Liidule näitama, et me võime vajaduse korral relvastuda nendega võrdselt „kahur kahuri vastu".

Trudeau ütles veel, et rakettide katsetamine pole vastuolus Kanada riigi tuumarelvastuse eitamise seisukohaga, kuna katsetatavail rakettidel pole tuumalaenguid.

Trudeaud süüdistati parlamendis ägedalt ka opositsiooni poolt USA-le sellise loa andmise pärast.

Ta vastas lakooniliselt, et seda katset ei ole vaja teha mitte USA, vaid Kanada enese pärast.

Viimane väide tõi parlamendis opositsiooni poolel esile halvustava buu-huutamise.

VABA EESTLASE UUED TELEFONID:
toimetus 444-4823
talitus 444-4832

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$26.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.— + $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

Ants Viires audoktoriks Helsingis

Helsingi ülikool on valinud oma audoktoriks Teaduste Akadeemia Ajaloo instituudi kultuuriajaloo ja etnograafia sektori vanemteaduri ajaloodoktor Ants Viirese. Ta on pikema aja jooksul uurinud eestlaste ainelise kultuuri ajalugu ning koostanud ja toimetanud ülevaateid eesti rahvakultuurist. Uurimistööd on andnud uusi ja täiendavaid andmeid läänemeresoome rahvaste rahvakultuuri arenemisjärkude kohta. Ants Viires on tegelikult kompetentseim rahvateadlane kodumaal. Ta töötab Teaduste Akadeemia juures, kuna Tartu ülikoolil puudub õppetool etnograafias.

(Järg lk. 3)

LAHKUS MEIE ARMAS

MILVI JÜRGENS

Mälestavad leinas

AUGUST KAARNA
ALEC KALBUS
VALTER ja MARCELLA KAPSTA
LEIDA JÕERAND
ENN ja JANNE JÄRVE
LIISA JÄÄLAID
HELMI LINDAL
EERO ja SIIRI MUNA
INGA ja GEORG NEUFELD
LARISSA PUHVEL
AUGUST RAUDSIK
OLGA ja HUGO REINIKE
ELLEN REMMEL
AUGUST EDUARD SAAR
RICHARD ja LIIDIA SAARNAK
ALEX ja LEILI SAARJÄRV
EVI ja LEO SAARNOK
VILMA STEWART
RICHARD SUKMIT
ALEX VIIL

Oma armast õde ja tädi

MILVI JÜRGENS'it

surnud 6. aprillil 1982 Vancouveris

mälestavad
sügavas leinas

vend BERNHARD ALLAS abikaasaga
vennapoeg AIN abikaasaga
vennapoeg ALAR

Avaldame kaastunnet Renatele perekonnaga tema ema

MARIE EISTRAT'i

surma puhul

MAIMO, HARRI, MEHIS

Armast sugulast

MARIE EISTRAT'i

mälestavad

HOLMBERGID ja
VIHMA perekondadega

Puhka rahus!

Armast

MARIE EISTRAT'i

mälestavad

SUSY VANASELJA abikaasaga
ANU SÕRRA perekonnaga
TOOMAS VANASELJA perekonnaga

Armast naabriküla pereema

MARIE EISTRAT'it

mälestavad kurbuses

Peatselt kohtume jälle
üleval kodus!

LINDA ja ELMAR METSALO

Armast

MARIE EISTRAT'it

mälestavad leinas

ULRICH VALVUR
VOLDEMAR VANASELJA
AUGUST LEIS
perekondadega

Armast

MARIE EISTRAT'it

mälestavad leinas

VIRVE ja MARTIN REIGAM
VELFRID ja ELIZABETH HOLMBERG
ALBERTINE ja LEONHARD KASK
ELLA ja LEANDER ÜKSIK
LEONHARD ja MILVI VÄLJAS
MIINA ja JUHAN LIBLIK
HELJU POMERANTS
SILVI ja EVALD ENGMAN
HELME ja EDUARD KAJU
MEA PAJU lastega
ALMA ja KARL KOPLUS
JULIUS PAJU
HELMUTH PAJU

Kallist

MARIE EISTRAT'it

mälestavad leinas

HARRY KINGISSEPP perekonnaga
OLEV JÕGEDA perekonnaga
V. JÕGEDA

Puhka rahus!

Oma lähemat naabrit ja noorepõlve sõpra

EDUARD NÕULIK'ut

mälestavad

AUGUST RAUD ja
ARNE RAUD perekonnaga
OSVALD TORK perekonnaga

Oma armast vilistlast

WALFRIED REINTHAL'i

vil. med. prof. M.D.
sündinud 14. 9. 1898
surnud 7. 4. 1982 Knoxville, Tenn. USA-s

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

Lahkunuid,
esimesi ESTONIA BALLETI esitantsijaid

ARTUR KOIT'u

ja

BORIS BLINOV'i

mälestavad

REIN ANDRE
HELGA HÜÜVE
TEET KOPPEL
VALLY KUURMAN
RUDOLF LIPP
RAHEL OLBREI
RIINA REINIK
ANNI TOI
HELENA WILLARD
LYDIA VOHU

Armast

MARIE EISTRAT'it

mälestavad leinas

perekonnad EARLE
EISTRAT
TÜRI
VELLEND

Dr.med. Juhan Ennulo surnud

Dr. med. Juhan Ennulo suri veebruaris Tallinnas. Ta oli sündinud 3. jaanuaril 1898 Vana-Võidu vallas Viljandimaal. Peale ülikooli lõpetamist töötas ta Tartu Ülikooli haavakliinikus assistendina. 1932—40 oli ta Võru linnahaigla kirurg. Okupatsioonide ajal (1941—44) töötas Tallinna raudteepolikliinikus. Peale sõda töötas nii Tallinna, kui ka Tartu kliinikutes kuni 1964 aastani, millal läks pensionile.

Õiendus

V. E. nr. 24 PEETER SÄGI mälestuskuulutuses, kus üheks leinajaks on Oskar Lepik, peab olema OSKAR LEPIK abikaasaga.

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159
S. R. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstikäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ARMSAT EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

MARIE EISTRAT'IT

neiuna JÕE

sündinud 23. jaanuaril 1885 Hiiumaal

surnud 18. aprillil 1982 Torontos

mälestavad sügavas leinas

poeg EINAR EISTRAT perekonnaga

tütred: MIRALDA TAMBERG perekonnaga

TELMA HOLMBERG

RENATE MARTEN perekonnaga

poeg ARTUR EISTRAT perekonnaga Rootsis

tütar ALMA NURST Inglismaal

poja abikaasa AILI EISTRAT perekonnaga Inglismaal

tütrepoeg SILVER HOLMBERG perekonnaga

tütretütar REET SEHR-MARTEN perekonnaga

„Armastus ei hävi ilmaski"

I Kor. 13:8

SUGULASED Eestis ja Rootsis

ARMAST USUÕDE JA SÕPRA

MARIE EISTRAT'it

mälestavad leinas

„. . . ning mõistetakse tema armust õigeks,
täiesti muidu lunastamise läbi,
mis Kristuse Jeesuse sees on". Rooma 3:24

AADU ja ADA AMALIE ALFRED ning
POJAD perekondadega
OSKAR ja AKELINE KREPP
HELMUT ja ENDLA RÜDMIK

ARMAST TÄDI JA VANATÄDI

MARIE EISTRAT'it

mälestavad kurbuses

BERNHARD JÕE abikaasaga
VAIKE KÜLVET abikaasaga
TIIU KOLGA perekonnaga

ARMAST VENDA, MEHEVENDA, ONU, VANAONU JA VANA-VANAONU

PAUL VILU

sündinud 18. aprillil 1908 Hiiumaal

surnud 17. aprillil 1982 Gävle's, Rootsis

leinavad kurbuses

vend HERMAN abikaasa, laste, lastelaste ja
lapselapse-lapsega Vancouveris

vend BORIS ja SUGULASED Eestis

OOTAMATULT LAHKUS KALLIS ABIKAASA JA ARMAS ISA

OSKAR MUNK

Sündinud 6. aprillil 1922 Saaremaal, Kuressaares
Surnud 7. aprillil 1982 Eganville, Ont. Kanadas

Mälestavad leinas

abikaasa HILDAGARDE
poeg MART
tütar LY
naiseema OLGA MITTELSTEADT
vend HEIMAR Kuressaares
õde HILJA Tallinnas

Loeng kunstnik Johann Kölerist

27. aprillil korraldavad Eesti Kirjanduse Sõbrad Tartu College'is kunstiajaloo loengu maalikunstnik Johann Kölerist (1826—1899) ja eesti rahvusliku kunsti algusest. Refereerib kunstiteadlane Eda Sepp. Ta illustreerib loengut diapositiividega Köleri loomingust, mis on tehtud kunstniku juubelinäitusel Tallinnas. Selle juurde esitatakse paralleelnäiteid Kölerile kaasaegsest prantsuse, vene, saksa ja skandinaavia kunstist, samuti eesti skulptoritest August Weizenbergist ja Amandus Adamsonist.

Johann Köler oli esimene eestisoost kunstnik, kes ei salanud maha oma rahvust, vaid jäädvustas isegi maalidele oma kodukandi, Viljani nime. Ta oli ka esimene väliseesti kunstnik, kes töötas Peterburis, tsaariaegses vene pealinnas ja võttis aktiivselt osa eesti rahvuslaste tegevusest, võideldes kodumaa heaolu ja talupoegade vabastamise eest.

Köler sündis suitsutares vaese sauniku pojana, kuid lõpetas Peterburi kunstiakadeemia 1855. aastal ja sai hiljem akadeemiku ning professori tiitlid. Ta maalis portreed kahest vene keisrist ja nende perekonnaliikmetest, rääkimata vene ja baltisaksa aadlikest. Ent Köler maalis ka esimesed realistlikud portreed oma vanematest, suitsutares elanud vaestest talupoegadestorjadest ning paljudest eesti ärkamisaegsetest haritlastest, pannes aluse nii eesti rahvuslikule kunstile kui ka eesti rahvusvahelisele kunstitegevusele. Teatavasti esines Köler ka maailmanäitustel ja oli nii Saksa kui Belgia kunstiühingute liige.

Kunstiteadlane Eda Sepp on lõpetanud Toronto ülikooli kunstiajaloo fakultaedi, saavutades kaks magistrikraadi, Master of Arts ja Master of Philosophy. Ta on kirjutanud doktorieksamid renessanss- ja barokk-ajastutest ning moodsast kunstist, mis on võimaldanud tal kunstiajaloo loenguid pidada Toronto ja Guelphi ülikoolides. E. Sepp on avaldanud artikleid kanada kaasaegsest kunstist Arts Magazine's, kujundanud kanada kunstinäitusi ja kirjutanud kataloogidele tekste. Ta on refereerinud eesti kunstist Metsaülikoolis, Kultuuripäevadel, AABS'i konverentsidel ja slaavi teadlaste konverentsidel ning kirjutanud eesti kunstist USA väljaannetes.

Loenguõhtul on kohal ka üks Johann Köleri maal Truuvertide kunstikollektsioonist, 1895. aastal maalitud parun Unger-Sternbergi portree.

Kodumaised talgud Eesti Kodus

Esimene ilus ilm ja soe päikesepaiste avatlesid palju Eesti Kodu elanikke varahommikul välja tööle oma koduümbruse kaunistamiseks. Osavõtjaid oli ootamatult palju. Kõik pika talve kõnts ja „mälestused" rehitseti ja pühiti minema.

Puud-põõsad said värsket õhku maakohendamisega ja puudele anti parem kuju lõikamise teel. Murule külvati elustavat väetist. Lillepeenrad said verevärskendust uue mullaga.

Väikesele tiigile tehti kevadpuhastus ja nüüd kukub värske vesi kosest rõõmsalt alla, meelitades pardid kohale.

Kui nüüd vaadata tagasi pärast mõnetunnilist ühist ja üksmeelset tööd, siis on vahe nagu pilves ja päikesepaistelise ilma vahel. Kõik tundsid rõõmu tehtud tööst.

Hea kaameramees on ka hea jutustaja

Toronto ajakirjas kirjeldatakse E. Väärt filmitööd

Toronto päevalehe „Toronto Star'i" nädalalõpu ajakiri „Starweek" avaldas oma 6.—13. märtsi numbris „Diary of a mad newsroom" ühe osana loo „A good cameraman is a good storyteller".

Juttu on eestlasest, kelle kaameramehe nimi on Eddie Vaar (Väär). Autor märgib, et Vääril on kuues meel, sellepärast läks see CBLT veteran-kaameramees 1966. a. CNE Angeles Navy Aerobatic demonstratsioonile, kus ta filmis lennuõnnetust.

E. Väär seletab seda juhtumit: „Eelmisel päeval olin helikopteriga filmimas ühe jutustuse jaoks ringides liikumist,

kui üks reaktiivlennuk läks ulgudes mööda, treenides järgmisel päeval toimuvaks lennupäevaks.

Sel hetkel minu piloot ütles: „Katsume siit eemale minna, siin võib minna liiga ohtlikuks". Lennupäev oli järgmisel päeval ja mul oli tunne . . . Selletõttu ma otsustasin igaks juhuks välja minna.

Selleasemel, et minna CNE-le, ma peatusin Bathursti tänava lõpul parve kohal. Asetasin kaamera „aegluubile", kuid ma ei filminud suuremat midagi demonstratsioonidest. Äkki ühel lennukil, lennates 1000 km tunnis paarikümne meetri kõrgusel Ontario järve pinnast, hakkas saba langema. Lendur lendas järvele ja põrkas vastu paarimeetrilist seina.

Tekkis hirmus plahvatus, pimestav tulepall, kuid ma jälgisin ka lennukit. See keerles õhus ja tükid langesid rahva hulka saarele. Siis nägin lendurit lennukist välja langevat.

CTV mõtles, et neil on eksklusiivne jutustus,

aga ma olin ainus, kes filmis kogu juhtumi. See oli minu võidupäev kaameramehena.

Ma sain kõrge hinnangu uudiste lugejailt ja hiljem sain lisada ka omapoolse teksti, kui näidati mu filmi. Tegelikult ka NBC näitas mu filmi ja andis mulle kõrge tunnustuse."

Enamusel kaamerameestel puudub Vääri kuues meel või ta ükskord-elus-tehtud võte, aga nad pühendavad oma elukutsele palju armastust, annet ja värvi jutustuse rikkusele.

„Et olla hea, tähendab ka olla kiire.

Sa pead alati ruttama läbi liikluse, võideles ruumi pärast inimestega ja kuna sündmused juhtuvad kiiresti ja ettetеatamata, tuleb õppida puusalt filmimist.

Lõpuks sa pead tulema tagasi millegi aktsepteeritava juurde," ütleb Väär. „Selles töös on palju pinget ning paljud inimesed ei suuda sellele vastu pidada."

Mõned praegustest televisiooni-jaamade kaameramеestest on nagu Väärgi tulnud vana kooli kaudu. Väär ütleb, et ta läks välja ja ostis pruugitud II maailmasõjaaegse uudistekaamera ja hakkas otsima sündmusi. Esimene, mille ta 1959. aastal müüs CBC-le, tõi talle sisse $35. Selleks, et kaameramehena säiluda, pidi olema „hea nina" uudiste leidmiseks.

Praegu oma 50-ndais aastais ja CBLT juures tööl, Väär tunnistab,

et hea kaameramees peab kõigepealt olema hea reporter, kes jutustab oma loo kaameraga."

Torontos võib kaameramees teenida 20—30.000 doll. aastas, vabakutselisena rohkem, kuid ta töötab ka kauem.

Kirjutise juures on neli raami talle kuulsust toonud lennuõnnetuse filmist ja foto E. Vääris, nagu teda sageli Toronto, ka eestlaste sündmustel, on nähtud kaameraga õlal.

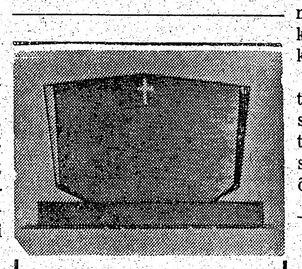

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

Üllatuseks hoolsatele töötajatele tuli perenaiste poolt kutse kohvile. Virgad perenaised olid selleks puhuks valmistanud väga maitsevaid ja mitmekesiseid võileibu ja kukleid. Kohvi kõrval ei puudunud ka kapakali ja teised joogid, nagu ikka muistsetel eesti talgutel.

Talguline

JUHAN ROBERT MARTEN

Sündinud 1955. a. Torontos. Lõpetas Scarlett Heights Collegiate Institute'i 1974. a., Toronto Ülikooli 1978. a. Honors Bachelor of Arts kraadiga ja sama ülikooli aiandusarhitektina (Bachelor of Landscape Architecture) 1981. a. Töötab Torontos aiandusarhitektina.

SPORT

Tähelepanu on hüpetel

Milanos peetud Euroopa sisemeistrivõistlustel oli üheks tähelepanuäratavaks alaks kõrgushüpe, kus püüti ületada neli aastat tagasi Vladimir Jashtshenko poolt tehtud siserekordi 2.35. Kõrgusel 2.30 jätkasid veel neli hüppajat, läänesakslane Dietmar Mögenburg, poolakas Janusz Trzepizur, shveitslane Roland Dalhäuser, kes said sellest kõrgusest üle esimesel katsel; läänesakslane Gerd Nagel tõi kolmel korral lati alla.

Trzepizur ületas 2.32 esimesel, Dalhäuser teisel katsel, Mögenburgil kaks esimest katset ebaõnnestusid ja ta jättis viimase katse kõrgusele 2.34.

Esimesel katsel 2.34 tõid poolakas ja shveitslane lati alla, sakslane kasutas oma viimast shanssi ja lendas 2.34-st kõrgelt üle. Nüüd on kord Trzepizuril ja Dalhäuseril, kes ei katseta enam 2.34-ga, vaid palusid lati tõsta kõrgusele 2.36. See kõrgus jäi paratamatult kõigil ületamatuks ja võitjaks jäi Möbenburg 2.34-ga.

Kõik hüppajad olid pikakasvulised, Mögenburg 2.01, Trzepizur 2.03 ja Dalhäuser 1.98. Poolaka stiil ja võimed olid sellised, et lähemas tulevikus võib ta ületada isegi 2.40.

Eeloleval suvel toimuval Euroopa meistrivõistlustel jagatakse medalid hüpetele 2.30—2.38 vahel, kus lisaks seekordsele neljale võivad olla ka Vladimir Jashtshenko ja Gerd Wessing, kes on pärast kolme-nelja põlveoperatsiooni jälle harjutama asunud.

Sama palju huvi pakkus naiste kõrgushüpe, kus esmakordselt kolm võistlejat ühel ja samal võistlusel ületasid 1.99. Läänesakslanna Ulrike Meyfarth, idasakslanna Andrea Bienias ja itaallanna Sara Simeon treenivad hoolega ja arvavad, et suvised tulemused võiksid naiste kõrgushüppe rekordi viia 202—204-le.

Teivashüppes on tähelepanu fookuses maailmarekordimees ameeriklane William Olson, kelle hüppestiili tulemused on hämmastavalt stabiilsed, ta on pidevalt ületanud 5.40 ja rohkem. 1980. aastal sai ta raske vigastuse, vasaku labakäe luud olid purustatud, küünarliige nihestatud. Pool aastat oli käsi kipsis ja arstid kahtlesid, kas vigastatud liigesed hakkavad üldse liikuma. Kuid noor sportlane ei jätnud jonni, tegi iga päev tundide viisi harjutusi ning tuli jälle hüpperajale. Kuu aega pärast esimest treeningut võitis ta USA meistrivõistlusel, seejärel pälvis maailma karikavõistlustel kolmanda koha. Möödunud sisehooaeg on olnud otse tormiline võidujooks rekordite purustamisel. Kõigepealt püstitas USA siserekordi 5.64 seejärel parandas maailmarekordit — 5.71, 5.72, 5.73, 5.74.

Spordimärkmeid

Dresdenis peetud ujumisvõistlustel 15-aastane Cornelia Sirch ujus 200 m ajaga 2.13,10 ja 17-aastane Drik Richter 100 m ajaga 56,56. Mõlemad tulemused on kõigi aegade maailma edetabelis 5. ja 8. kohtadel.

MALE

Eestlasist Kanada maleajakirjas

Kanada maleajakirjas „Chess Canada Echecs" viimases kaksiknumbris (nr. 3—4) on neljandal leheküljel avaldatud suur teade, et Vancouveris toimub 22.—24. mail Paul Kerese mälestusturniir. Paul Kerese nimi esineb veel mitme saadaoleva maleteose autorina või kaasautorina, mida Kanada Maleföderatsioon levitab.

„Canadian Junior" ülevaates kirjeldatakse 21.—31. detsembril toimunud Ontario noorte turniiri, kus esikohta jagas Ingvar Liitoja 8 punktiga ja sai uueks hindeks 2140. Artiklis antakse ülevaade turniiril peetud partiidest ja tuuakse I. Liitoja—P. Rossi ja D. Herrgotti—I. Liitoja mängud. Teatavasti korraldati kahe esikohale tulnu vahel uus otsustav mäng, kus võitjaks osutus D. Herrgott.

Kui aasta tagasi oli veel mitu eestlase nime sama ajakirja veergudel, siis nüüd on püsima jäänud maleraamatute autorina P. Keres ja tähelepandava noore mängijana I. Liitoja.

Uus malegeenius kodumaal

Märtsis toimusid Tallinnas Eesti 39. meeste malemeistrivõistlused, kus üllatusmeheks oli noor eesti maletaja, 23. aprillil 16-aastaseks saanud Spordiinternaatkooli õpilane Lembit Oll. Oll on nüüd kõigi aegade noorim Eesti malemeister, kuid arvatakse, et veelgi suuremad meheteod on noormehel ees.

Kohtla-Järves maletamisega alustanud Lembit Oll on tõusnud kiirelt Eesti maletajate esiritta. Möödunud suvel võitis ta Viljandis peetud turniiri, sügisel Tallinnas peetud Malemaja võistlustel jäi neljandaks, kusjuures meistrinormist jäi puudu pool punkti. Vahepeal olid mõned ebaõnnestumised, N. Liidu koolinoorte esivõistlusel jäi 50 võistleja hulgas 15.—23. kohale.

Turniiri lõplik paremusjärjestus on: 1) Lembit Oll 9 punkti (7 võitu, 1 kaotus, 4 viiki), 2) J. Vetemaa 8,5, 3) A. Veingold 7,5, 4—5) H. Kärner ja A. Hermlin 7 p.

RISTSÕNA NR. 1099

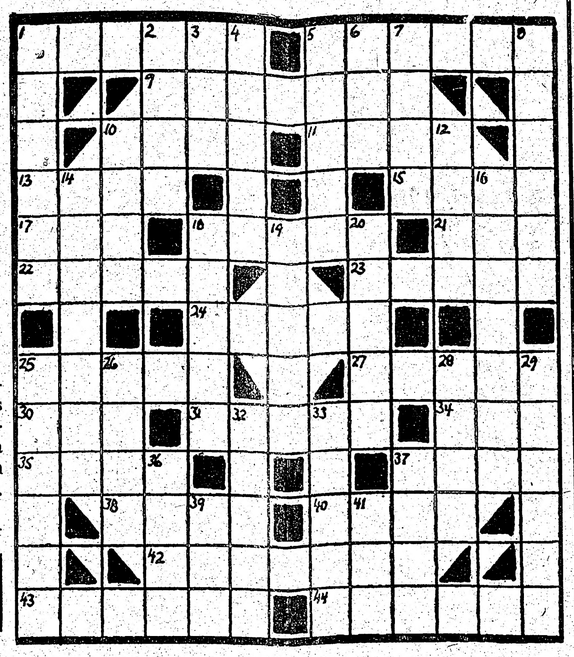

Põikread: 1. Linn, kus äsja toimus tähtis sündmus, 5. Allpool, 9. Vana Testamendi prohvet, 10. Mehenimi, 11. Liikuv õhk, 13. Raudtee lõppjaam Eestis, 15. Kivist või terasplaatidest kinnine tulistamispesa, 17. Saarlase ka, 18. Mitte emase, 21. Tuntud eestlane Kanadas, 22. Doos, portsjon, 23. Teritamisvahend, 24. Lehtpuumets, 25. Eesti ajakiri sajandi alguses, 27. Mehenimi, 30. Sugulane, 31. Linn Shveitsis, 35. Mehe hüüdnimi, 37. Itaalia rahaühik, 38. Riik Euroopas, 40. Tegi lahti, 42. Noor loom, 43. Väike kvantum, 44. Maakondade nimetus Shveitsis.

Püstread: 1. Koht Põhja-Eesti rannikul, 2. Hüüatus, 3. Oli — ühes võõrkeeles, 4. Ahne, 5. Piduliik koosolek, 6. Kont, 7. Jõuallikad, 8. Paguluses surnud mitmel alal tuntud eestlane, 10. Ku Klux . . . ., 12. Prantsuse kirjanik, 14. Tugeva, rohke kondiga, 16. Itaalia helilooja, populaarse serenaadi autor, 18. Religioon, 19. Mõõtühik elektrotehnikas, 20. Tuntud eesti arhitekt Kanadas, 25. Lugemiseks kõlbulik, 26. Paljas, 28. Muistsete egiptlaste püha loom, 29. Kuulus inglise teadlane, 32. Naisenimi, 33. Rünnak, 36. Juurdekasv, 37. Paljukordne eesti meister tennises, 39. Jooksis — inglise keeles, 41. Tegelase nimi A. Gailiti populaarses teoses.

RISTSÕNA Nr. 1098

LAHENDUS

Põikread: 1. Vancouver, 7. Rev, 9. Lihula, 10. Iste, 11. Uluk, 12. Surnut, 13. Piraat, 15. Omar, 16. Alpinism, 19. Ihaldama, 21. East, 23. Gallia, 24. Ankeet, 27. Mana, 28. Gert, 30. Tuumor, 31. Eit, 32. Nautimine.

Püstread: 1. Või, 2. Arstim, 3. Caesar, 4. Unustama, 5. Elus, 6. Rikuti, 7. Ruun, 8. Vastamata, 13. Porilaste, 14. Raba, 17. Plagiaat, 18. Igal, 20. Deemon, 21. Elagem, 22. Sidrun, 25. Kuut, 26. Tara, 29. Tee.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saate-kulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.35
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	.50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	.85
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	.30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.20
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	.30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	.30
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	.50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	.30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	.40
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	5.—	.40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.30
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAK — kevad 1982	5.—	.50
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luluetuskogu)	6.—	.70

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	.40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	5.—	.40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Berta Ruck

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

21.

„Jah, mulle näib, et see on mingi üldine närvivalu, ta valutab igal pool," ütles õde. „Evelynil on vist õigus, et peaksin minema hambaarsti juurde ja laskma järele vaadata, kus see viga õieti on."

„Kui see on üldine närvivalu, siis ei saa hambaarst seal ju midagi teha," vastasin.

„Ei, ei. Küll ta teab, vaatab järele," ütles Nancy kähku. „Ma mõtlen, et mul ei jää muud üle kui otsida üles arst. Arvan nimelt, et selle põhjuseks on ehk siiski vigane hammas."

Tal oli nii kange tahtmine minna, kuna tavaliselt inimesed pelgavad seda minekut. Järsku tulin mõttele.

„Nancy, lapsuke," ütlesin kindlalt, „ava suu ja ma vaatan su hambaid."

„Ei, sa pole ju arst. Sinu vaatamine ei paranda asja," vaidles ta vastu.

„Hea küll, siis ma lähen ära," vastasin talle ja liikusin ukse poole.

Nancy vaatas mulle vilksti otsa. Ma arvan, ta nägi, et ei maksa enam salata.

„Ava suu," nõudsin uuesti.

Ja ta avaski oma roosa suu pärani. Muidugi, viimane kui üks ta valgeist hambaist oli nii veata kui vaid olla saab.

„Ah, sina petis," ütlesin, vaadates ta silma.

Ta sulges suu ja kogu nägu tõmbus naerule.

Siis aga ütles ta kartlikult: „Aga armas Tuulepea, ma pean ikkagi hambaarsti juurde minema."

„Sa mõtled, et pead saama jaama, et siis kohata kapten —"

„S-sh," ütles Nancy.

„Ei midagi s-sh," ütlesin. „Tead väga hästi, et valmistad endale vaid kohtumisvõimalust oma peigmehega."

„Aga armas Tuuliepea, ära siis ometi nii karju," ütles Nancy tasa, ehk küll ma olin päris sosistanud. „Kui sa mind kunagi sallinud oled, siis ole nüüd minu poolt."

Kummardusin ta juurde alla ja kallistasin teda läbi teki.

„Muidugi ma sallin sind. Sa tead, et oled mu pailaps siin maailmas, kuid võiksid mulle vähemalt öelda, milles asi seisab või mida tegema peaksin."

„Aita mul ainult homme jaama pääseda," ütles ta paluvalt. „Sa tead, et tädi ei luba meil sinna üksinda minna ja et ta ise ka ei lähe selle ilmaga, sest ta kopsukatarr ei kannata praegust külma. Nii et keegi teist peab minuga ühes tulema ja ma tahaksin sind kaasa."

„Jah," nõustusin. „On kindlasti parem, et sa ei valinud Evelyni. Ta ei pooldaks seda ja oleks vaid shokeeritud. Ei maksa talle rääkida."

Teate, see on nii veider. Kui keegi näiteks hakkab iga asja puhul ei tea mida tundma, siis tagajärg on see, et keegi ei räägigi neile enam midagi. Ja nii neil polegi enam midagi, millest olla shokeeritud. Aga lähme tagasi mu teise õe kavatsuste juurde. Nancy ütles:

„Rongid lähevad homme väga halval ajal, et jõuda —" katkestas ta.

„Et jõuda hambaarsti juurde, eks ole?"

„Jah, hambaarsti juurde minemiseks," ütles Nancy veel enam naerulohukestega näos. „Nii et ma ei saa minna rongiga."

„Aga kuidas siis?" küsisin talt.

„Lähen kellegi mootorratta külgkorvis," plaanitses too kole Nancy. „Ta tuleb ja pakub end viima mind linna homme (väga lahke muidugi.)"

„Jah, aga siis ta ei saa ju mind võtta," vaidlesin vastu. „Selles külgkorvis on ju ainult ühe jaoks ruumi."

„Sina lähed kellegi teise külgkorvi, see on ka juba korraldatud."

„Kellega mina siis lähen?" küsisin uudishimulikult. „Kas härra Curtis?"

„Ei," ütles Nancy. Siis aga jätkas kiiresti: „Härra Lascelles lubas sind võtta."

Kangenesin jalamaid, nagu oleksin korraga alla neelanud kuus ahjuroopi.

„Ah tõesti?" küsisin pahaselt. „Härra Lascelles lubas siis mind viia. Väga lahke temast, aga kahjuks ei saa ta mind sõidutada. On nimelt mõningaid asju, kus sean endale kindla piiri. Ja siin on piir. Härra Lascelles'iga ma ei sõida."

„Tuulepea! Ole ometi ingel!"

„Tahan kõike olla, mida soovid, ainult mitte härra Lascelles'iga. Sinu heaks tahan ei tea mida teha, kuid temaga ma ei taha midagi tegemist teha. Mul on kole kahju, et pean sulle pettumuse valmistama, armas laps, aga ära päri nüüd rohkem. Kui asjasse on segatud härra Lascelles, siis ma keeldun."

Ja mõtlesingi seda, mida ütlesin, igat kui silpi. Tahtsin selle juurde kindlaks jääda. Aga —

Aga teate vist ka neid vaidlusi, kui üks on omas otsuses päris kindel, juhtugu mis juhtub, ja sääraselt asjad lõpevad tavaliselt alati ühtmoodi. Tugevam kahest vaidlejast peab lõpuks ikka kaotama. See aga, kes näib mahalöödуna ja kelle sinistes silmades leiad suuri pisaraid, jääb lõpuks ikka võitjaks. Ja nii see oli ka Nancy ja minu vaidlusega.

„Sa ei võiks ometi nii kole olla oma õe vastu," nuttis ta peaaegu.

„Kui sa vaid teaksid, kui tähtis mul too homne sõit on. Ja sa tead ju ka, et ta — et nad kahe nädala pärast juba liinil on." („Nende" all ta mõtles muidugi kapten Mastersit.) „Ja võibolla ei näe ma teda kunagi enam," kurvatses ta. „Ah, Tuulepea, mõtle sellele! . . . Kui oleksid veidi vanem, siis mõistaksid mu tundeid. Aga ma mõtlen, et tõesti ei leidu tundetumaid inimesi kui üsna noored," ütles Nancy, ja sealjuures on ta ise vaid kakskümmend, tont võtaks.

„Kui ma saaksin sind vaid kaasa homme —"

Siis ütlesin: „Ega ma mineku vastu ei ole. Tähtis on see, kellega lähen. Mul poleks midagi selle vastu, kui kaoksin ühte kohvikusse ja sina teise ja pool kilomeetrit kodust eemal saaksime hiljemini jälle kokku. Asi on aga see, kui sa saaksid vaid korraldada kedagi teist härra Lascelles'i asemel."

„Pole mitte kedagi teist külgkorviga, mu kallis."

„Kuid igal teisel ohvitseril on ju mootorratas ja ka külgkorv," vaidlesin ma vastu.

„Võib-olla, kuid ei ole teist ohvitseri, keda ma usaldaksin Harry — sa tead keda — ja minu asjus," ütles Nancy uuesti erutudes. „Sa tead aga, et härra Lascalles on ta vanu sõpru, keda ta võib sualdada täiel määral."

„See tuleb sellest, et ta ei tunnegi lúupainaja õiget iseloomu," ütlesin kibedalt, mõeldes oma purunenud ideaalidele.

„Ma ei saa aru, kuidas võid nii kõnelda, sest sa ei tunnegi teda. Sa vaevalt räägid temaga ega vaata talle otsagi. Ja sellest on nii kahju, Tuulepea, sest —"

„Noh, mis „sest"?"

„Sest sa meeldid talle nii väga," ütles Nancy.

Naersin küüniliselt, nagu raamatuis öeldakse. „Tänan väga, kuid ma juhtumisi tean väga hästi, mis luupainaja minust arvab."

Tuli meelde jäine helk ta silmades, pärast seda kui olin teda löönud (kuid ega Nancyl ei võinud sellest ju aimugi olla). Ta istus edasi, mähitud oma tekki, sest teate ju isegi, kui külm sääraste ilmadega inglise magamistuba on. „Tuulepea, sa ei või teada, mida ta sinust mõtleb. Mina aga tean sest saadik kui ma — kui ma üht neist sõdurimeestest lähemalt tunnen. Kuulen nimelt mõndagi, mida teised on öelnud. Ja kuulen vaid ühte juttu, nimelt et Frank Lascelles on sinust hullupööra sisse võetud."

Kuuldes seda loba, hüppasin maha voodi jalutsist, kus olin istunud, ja tahtsin just toast välja tormata ning mitte enam kuulda ta juttu, kui ta haaras mind kindlalt käsivarrest.

„Seisa! Sa pead kuulama," ütles ta. „Küll on kahju, et sa oled nii kole ta vastu. Kõik poisid, minu Harry, härra Curtis ja adjudant ütlevad ühte ja sama, et vaene Frank on esimesest pilgust saadik päris narr sinu järele ja et — Ei, seisa, Tuulepea! Sa pead kuulama. Mõned neist rägaivad, et sa sallid teda vist päris hästi, sest see olevat pea alati kindel tundemärk, et tütarlaps mehest tõsiselt huvitatud on, kui ta kogu aeg vastupidist näitab."

(Järgneb)

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

JOHN E. SOOSAAR, C. A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

70 aastat „Titanicu" hukkumisest

RAADIOÜHENDUSE PUUDULIKKUS

Olgu siinkohal veel raadioühenduse puudulikkuse kohta väike näide: 26. aprillil, peagu kaks nädalat hiljem, oli aurulaev „Gibraltar" õnnetuse tunnistajaks, kui ta ühest suurest jääväljast möödumisel nägi laipu ujumas veepinnal päästevöödega varustatult. Samuti mööblitükke ja tekitoole. Alles 2. mail, kui loots tuli laevale, nad kuulsid „Titanicu" hukkumisest.

„Titanicu" raadiojaama normaalne töötamisraadius oli 350 miili, kuid forsseeritult ulatus see kuni 500 miilini. Sama jaam oli „Olympicul", kes nüüd oli hukkumiskohal ainuke, kelle raadiosignaal ulatus kaldale. See oli ka põhjuseks, miks president Taft saatis ristleja „Salemi", kel oli võimas saatja pardal, „Carpathiale" merele vastu.

„Carpathia" jõudis esimesena õnnetuskohale ja leidis esimese päästepaadi kell neli. Tema hakkas kohe inimesi peale võtma paatidest ja ei vaadanud üldse neid, kes vees olid. Kui ta oli kõik paadid tühjendanud ja need arvult üle lugenud, jõudis kohale „Californan." Tema jäi nüüd ringisõitma ja veesolijaid otsima, kuid ei näinud ühtki. Samuti ei näinud ühtki inimest vees „Mount Temple" kapten, kelle laev saabus õnnetuskohale peagu samal ajal „Californianiga". Ometigi olid kõik reisijad varustatud päästevöödega, nagu seda kinnitasid üksmeelselt kõik need, keda päästepaatidest võeti. Miks neid siis ei nähtud ega leitud? Kuigi vesi oli külm ja arstide arvates kaks tundi oli maksimum vees olemiseks, et veel ellu jääda, siiski vähemalt üks, laeva pagar, päästeti 8 tundi hiljem ja jäi ellu. Kuna tema oli viimane, kes „Titanicu" ahtrilt astus vette kui see vajus, siis vagajutt räägib, et tema päästmisele aitas kaasa tohutu hulk alkoholi, mida ta jõi peale kokkupõrget. See hoidis teda veekeerisega kaasa minemast.

Kui 24. juulil 1915 Chicago sadamas läks ümber reisilaev „Eastland", viies kaasa 800 inimest, siis uurimiskomisjoni ees tunnistas üks meremees, John V. Elbert, et tema oli üleelanud „Titanicu" katastroofi ja ta päästeti 36 tundi vees viibimise järele.

MÕISTATUSLIK LUGU „CALIFORNIANIGA"

Mõistatuseks on siiamaani „Californiani" lugu, kes jutu järgi oli kokkupõrke ajal „Titanicule" väga ligidal, nii et kapten ühele päästepaadile andis isegi käsu aerutada sinna, anda inimesed üle ja tulla tagasi. Nüüd arvatakse, et need tuled pidid kuuluma mõnele kalalaevale, kel puudus raadio-vastuvõtja. Ka tunnistas „Californiani" kapten uurimiskomisjoni ees, et tal kulus kolm tundi õnnetuskohale sõitmiseks, peale selle kui oli raadio kaudu hädasignaali saanud, ja veel 50 aastat hiljem oma surivoodil vandega kinnitades, et tema laev ei viibinud „Titanicu" hukkumise ajal selle nägemisulatuses ega võinud seega näha viimase rakette. Kui aga raadiooperaator ei oleks maganud, vaid oleks hädasignaali kinni püüdnud õigel ajal, siis oleks ta jõudnud õnnetuskohale küllalt vara, et inimesi päästa.

Hiljem Halifaxist väljasaadetud otsimislaevad leidsid sajad laibad, mis toodi ja maeti Halifaxi. Kuna minu onu kuulus laeva meeskonda, siis ma olen paaril korral seal surnuaial käinud ja hukkunute nimesid hoolega lugenud. Nende hulgas mu onu nime polnud. Peale nimeliste oli palju hauariste nimeta, kuna neid pole suudetud kindlaks teha.

ÕNNETUSE PÕHJUSTASID HARULDASED KOKKUSATTUMISED

Uurimiskomisjoni otsus oli, et õnnetuse põhjustasid mitmed haruldased kokkusattumised: esiteks oli ilm täiesti vaikne ja ookean nii tasane nagu piljardilaud; iga väiksemgi lainetus oleks jäämäe nähtavaks teinud; öö oli täiesti pime ja jäämägi mitte valge vaid tume. Arvatavasti oli see üks ümberpöördunud jäämägi, mis oma tumeda külje oli üles keeranud; puudus isegi vaikselt õõtsuv vana lainetus, see nn. „mere hingus", lõpuks, puudus kuuvalgus, ainult tähed ja sellest oli vähe.

Nii suurel arvul inimeste hukkumise põhjustas aga päästepaatide puudus. Kui oleks olnud küllaldaselt paate, siis oleks olnud võimalik sellise vaikse ilmaga kõik inimesed päästa. Laev, mis nii luksuslikult oli ehitatud ja millel mugavuste saavutamiseks ei tehtud kulutustes kokkuhoidu, ei hoolitsenud päästepaatide eest, vaid arvas, et laev on uppumatu. Ükski laev pole uppumatu.

Ühes päästepaadis istus teiste hulgas ka White Star kompanii direktor J. Bruce Ismay, kes oma tegevusega laeval teenis üldsuse hukkamõistu. Uurimiskomisjonis selgus, et kapten oli talle näidanud jäähoiatuse telegrammi, kuid ta ei reageerinud sellele, põhjendades, et tema oli laeval hariliku reisijana nagu kõik teisedki. Ometi selgus, et ta ei olnud ostnud endale sõidupiletit. Oma viimased 25 eluaastat pidi ta veetma tontliku erakuna ühes liirimaa härraslossis, kus ta nimega hirmutati lapsi.

Ludvig Wahtras

☆

P.S.

Meremehi, lugejaid, peaks ehk huvitama „Titanicu" meeskonna koosseis. Arvuliselt oli neid 885, ja kindlasti oli neil kõigil laeval tööd ja tegemist. Aga mitu tüürimeest ja kaptenit oli nende hulgas? Uurimiskomisjoni protokollides räägitakse esimesest-, teisest-, neljandast- ja kuuendast tüürimehest. Kindlasti pidi seal olema ka vanemtüürimees, (Chief Mate) või kaks, kes vahis ei käinud. Seega, vähemalt seitse. Kaptenite kohta midagi ei räägita. Aga me teame, et spetsiaalselt jääs sõitmiseks ehitatud, 1.005 jalga pikal ja 40 miljonit maksnud tanklaeval „Manhattan", oli pardal kolm kaptenit kui ta 1959 läbistas Kanada Loodeveetee, sõites Alaskasse ja tagasi kaasa tuues ainult ühe vaadi toorõli.

Ja kuidas olid merevahid jaotatud? Eelpool nägime, et esimene tüürimees võttis teiselt vahi üle kell 10.00 õhtul ja nad oli kokkupõrke momendil sillal koos kuuenda tüürimehega. Viimane võttis vastu telefonihoiatuse, mastikorvist, jääpanga kohta ja andis selle hoiatuse üle esimesele, kes siis käsutas rooli poordi. Nüüd seisis kuues juba roolimehe kõrval ja teatas käsu täitmisest. Peagu samal momendil riivas laev tüürpoordiga jäämäge nii sujuvalt, et reisijad vaevalt seda märkasid. Kui kapten tuli sillale, ta küsis: — Mis juhtus?, millele esimene vastas: — Ma arvan, me riivasime jäämäge.

Nii me ei teagi, millal esimese tüürimehe vaht lõppes. „Manhattanil" oli neli tüürimeest ja telegrafist. Need käisid vahis 4—8—12 nagu see oli kombeks aurikutel. Purjakatel oli teistsugune vahtide jaotus. „Manhattani" meeskond oli 112, nende hulgas üks eestlane, C. Henry Rosenthal (eestlasi ju jatkub igale poole), tsremoonia-meistrina.

Veel üks mõistmatus rooliga. Protokollides märgitakse mitmel korral tunnistajate järgi, et tüürimees andis käsu rooli ülevõtmiseks tüürpoordi. Kuues vastas, et käsk on täidetud. Samal ajal aga märgitakse, et kokkupõrke momendil laev oli pöördumas paapoordi ja juba kaks rumbi kursist väljas.(!)

ss.

EKK Kontsertbüroo viimaseks seeriakontserdiks oli sopran Liina Purje ja viiuldaja Jerey Viinalassi ühine muusikaõhtu. Pildil vasakult klaverisaatja Charles Kipper, sopran Liina Purje ja Jeremy Viinalass pärast õnnestunud kontserti. Foto: Vaba Eestlane

ILMUS MÜÜGILE:
PIISKOP KARL RAUDSEPP'a
RISTIGA MÄRGITUD
Hind $12.— + saatekulu $2.—
Saadaval Vaba Eestlase talituses.
„Need read tahavad kirjeldada üht vaimulikku nii, nagu ta elab ja töötab loomulikuna. See on katse kujutada tõelist meest ametirüüs." (Autori eessõnast)

P. Kaupsi kunstinäitus

Peeter Kaupsi maalide näitus, mis toimus 16. ja 17. aprillil Eesti Baptisti kiriku alumises saalis, oli heaks ülevaateks Kaupsi uuest loomingust. Lisaks hoolsale maalimisele on Kaups viimaseil aastal täiendanud kogemusi, töötades suveti Ameerika Ühendriikide kunstiinsruktoritega.

Näitusel on teosed peamiselt akrüülis ja akvarellis, aga ka õlis ja segatehnikas, kokku 30. Enamuses maastiku või looduse vaated kõigil aastaaegadel — metsad, teed, linna ja asula või sadamamotiivid jne. Teoseis on pearõhk nähtava ainestiku tõepärasel ja korrektsel kujutamisel. Paljudes töödes on kasutatud õhukest akrüüli, mis on lähedane läbipaistvale akvarellile. Sellega on saavutatud nauditavaid tulemusi nii maastiku või objekti nüansside, kui ka atmosfääri esiletoomisel. On võimalik, et see meedium on kujunemas kunstnikule üheks olulisemaks väljendusvahendiks.

Kaups on ka kompetentne akvarellist. Näitusel oli akvarellidel tähtis osa, need esindasid elamuslikku maastikumaali. Näiteks võib mainida teoseid „Talvevaikus", „Sügis Uttersonis", „Jahid Tenants Harbouris" ja „Pemaquid majakas". Näituse hea kordaminek oli ilmne — suur enamus teoseid kandis omandamismärki.

Kõrvalise tähelepanekuna võiks lisada, et alumine saal on hästi sobiv seinaruumi poolest maalide näitusteks. Valgustus aga pole päris kohane selleks otstarbeks. Täiendus valgustuse osas teeks kunstinäitusel selles ruumis üha veetlevamaks.

OSS TIMMAS

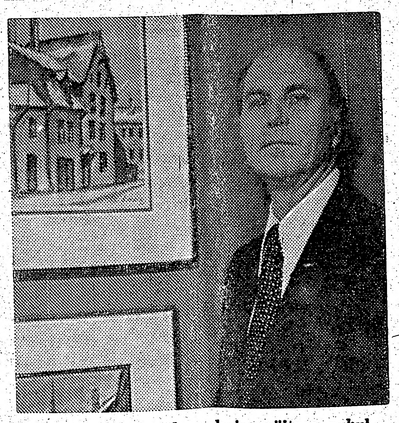

Peeter Kaups ühe eelmise näituse puhul

Tagasivaade „Shivareele"

Avo Kittask mängis hiljuti peaosa erakordses muusikalises sündmuses, mis kahjuks peaaegu märkamatult möödus. Toronto ülikooli muusikateaduskonna õppejõu John Beckwith'i ooperi „The Shivaree" esietendus toimus äsja St. Lawrence Centre'is Comus Musical Theatre lavastusel. „The Shivaree" on esimene kaasaaegne kanada-aineline ooper kanada komponistilt.

„Shivaree" tuleb prantsuskeelsest sõnast „charivari", mis tähendab „kära" ning charivári ehk shivaree on ka lärmikas „serenaad" pottide ja pannidega. Lõuna-Ontarios oli maal vallalistel meestel kombeks pidada shivareed äsja abiellunud paaridele. Iga noorpaar andis heameelega paar vaati õlut rahuliku pulmaöö kindlustamiseks.

Selle traditsiooni ümber on James Reaney põiminudki ooperi libretto. Soovitav on siiski librettot alles pärast ooperi vaatamist lugeda. Selles on märkused, mis näiliselt lihtsameelsele melodraamale psühholoogilise tähenduse annavad. Peategelast William Quartsz'i (Kittask) võrdleb librettist kreeka surmavalla valitseja Hades'ega. Quartzsi noort naist võrreldakse Hadese naise Persefonega, keda maa pealt vägisi põrgu elama viidi. Shivaree tõttu aga pääseb ooperis noor naine vanamehe käest tagasi oma tõelise armastuse juurde, keda ta oli oma abiellumisega tahtnud kadedaks teha. Ilma librettot lugemata võiks ooperi sündmustikku võrrelda kanada-ainelise muusikaliga „Anne of Green Gables".

Parituur on iseenesest huvitav. Kuna teine vaatus valmis rohkem kui kümme aastat pärast esimest, on suuri vahesid tunda. Esimese vaatuse muusika on see, mida peetakse tüüpiliseks „kaasaegseks muusikaks". Teises vaatuses esineb rahvaainelisi motiive, mis nõuavad rohkem tonaalsust. Sel sajandil on vähesed heliloojad suutnud ühendada moodsamaid kompositsioonifilosoofiaid ja ooperitavasid; „The Shivaree" on muusikaliselt hästi ja huvitavalt õnnestunud ja sellega väga teretulnud lisand ooperite sarja.

Esietendus oli kohati nõrk. Üheks põhjuseks oli kindlasti lavastaja kogemuste puudus, kuna ta lavastas esmakordselt ooperit. Lauljad näitlesid aga väga hästi, kuid nad ei saanud mõnda probleemi kõige parema tahtmise juures ületada. Ka on Town Hall liiga väike ooperi jaoks: orkestril ei olnud üldse ruumi. Kuulajad ei saanud vist aru, kas ooper oli komöödia või mitte. Avo Kittask püüdis Quartzi naeruväärseks teha: helilooja kiitis teda pärast tema esinemist.

„The Shivaree" on paras väiksematele ooperiansamblitele ja ooperikoolidele. Peaosad on huvitavad ja kõik väiksed osad on oma tähtsusega; suurt koori ei ole ettenähtud. Filmina sobiks ta eriti hästi. Selle ooperiga on tema loojad ja Comus teater andnud teistele komponistidele otsest eeskuju. Kes mäletab enam Eesti Vabariigi ajal ilmunud eestiainelisi oopereid? Aga ometi olid need omal ajal tähtsad ja võinuksid olla eeskujuks paarematele heliloojatele; täpselt sama on tänapäeval vaja Kanadas. „The Shivaree" on esimene samm selle probleemi ületamiseks.

W. MART LAANEMAE

Kittaskist ja „Shivareest" Toronto ajalehes

Aprilli alul Torontos Comos Music Theatre poolt maailma esietendusel olnud Kanada ooper „Shivaree" sai üllatavalt tunnustava kriitilise ülevaate Toronto ajaleht „The Toronto Star". Arvustuse autor William Littler leiab, et see ooper tuleks võtta suurema ooperikompanii kavasse, kus sellele antakse parem lavakujundus ja tugevam orkestriline saade.

Ooperi peategelaseks on äripidaja William Quartz, kes on just abiellunud oma kolmanda naisega. See on tulnud nii äkki, et ta pole veel kohanenud uue naise nimega, nimetades teda kord esimese, kord teise naise nimega. Selles ja paljus muus on koomilisele ooperile vajalikku ja iseloomustavat elementi. Avo Kittask andis William Quartzi kuju „suuremana kui elus", segades tormitsemisi ja komistusi hoogsuse ja temperamendikusega.

Littler leiab, et kui lavastaja Paula Sperdakos stiliseerinuks oma tegelaskonda ja saanuks seda teha suuremal laval, jõudnuks „Shivaree" mõte palju suurema selgusega esile. Kuid on siiski hea uudis, et Kanada ooper on riiulilt lavale jõudnud.

Toronto teises päevalehes „The Globe and Mail" vaatles sama ooperilavastust muusikakriitik John Kraglund. Kriitik analüüsib ulatuslikult John Beckeith'i ooperit ja selgitab ooperi sisulist tausta sajandialguse Ontario maaelu pulmakommetega.

J. Kraglund märgib ooperietenduse kohta, et palju ooperi edust, mis leidis elavat vastukaja väljamüüdud saalis, tuleb anda osaliste vokaalseile ja dramaatilistele andeile. Avo Kittask kujutas vananenud peigmeest William Quartzi suurepärase võrukaela ja lihtsameelse mehe sünteesina ning laulis seda osa uhkeldava kindlusega.

Ooper antakse edasi CBC saates „Saturday Afternoon at the Opera" pärast Metropolitan Opera saadete lõppemist.

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50
KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 22. aprillil 1982 — Thursday, April 22, 1982

KIREV MAAILM

NEW YORK — Ajakirja Newsweek andmetel on venelastel plaan hävitada järgmisel aastal kõik „mitteproduktiivsed" koerad ja kassid. Vastava statistika kohaselt sööb iga vene koer aastas $300 eest liha. Kui sajad tuhanded kassid-koerad hävitatakse, loodetakse umbes 2,8 miljardi dollari eest liha kokku hoida. US News & World Report teatab, et N. Liidule on saabumas sama raske talv kui 1946—47, mile mõnel pool olevat isegi esinenud kannibalismi (!?).

CHICAGO — Kui teil pole tutvusi ja soovite siiski saada õnnesoovikaarte jõuludeks, sünnipäevaks ja mitmesugusteks muudeks tähtpäevadeks, siis võib teid abistada Chicagos asuv The Personalized Services Group. 25-dollarilise aastamaksu eest firma saadab teile käsitsi kirjutatud isikupäraseid õnnesoove, et te ei tunneks enam nii üksildasena.

NEW YORK — Asjatult karjus appi Brooklynis üks sekretär, kellelt rööviti 5200 dollari suurune asutuse palgaraha. Kui aga röövel hakkas põgenema ja rahaümbrikust raha välja pillas, oli korraga üle saja inimese tänavalt raha korjamas.

STOKHOLM — Rootsi autovaraste hulgas on kõige populaarsem automark Opel, näitab statistika. Iga 36-s Opel varastati möödunud aastal, kusjuures peamiseks põhjuseks on asjaolu, et seda on tehniliselt kerge ära võtta.

NEW YORK — New Yorgi linna osakonnad maksid ületundide eest 146,7 milj. dol., 18 milj. dol. rohkem kui eelmisel aastal, ütles kontrolör H.J. Goldin. Ületunde määrab sageli mitte töökoha ülem, vaid uniooni boss.

RANGOON — Burma on avastanud kolm suurt sisemaa õlivälja, kus arvestuste kohaselt peaks olema 1,4 miljardit vaati õli, ütles Burma peaminister Maung Maung Kha. Need leiud (kahekordistavad Burma teadaolevaid õlivälju kolmele miljardile vaadile.

WASHINGTON — USA valitsuse raport ütleb, et ameriklaseed on muutumas tervemaks ja elavad kauem, kuna südameatakke ja rabandusi on vähem, samuti on väiksem imikute surmajuhtumite arv.

PEKING — Hiina kohus tahab tulevikus raskendada abielulahutusi juhul, kus üks abielupooltest on olnud ebalojaalne teisele, pärast seda kui valitsuse ringkiri ründas praeguste hiina abielude heitlikust.

NEW HYDE PARK, N.Y. — Ühele 850-naelasele mehele, kellele oli tehtud kaks operatsiooni rasvakihtide eemaldamiseks, mis takistas teda hingamast, suri pärast viimast operatsiooni. Oktoobris tehtud kahe operatsiooniga eemaldati temalt 175 naela rasva.

ROOMA — Rooma linnavalitsus on teinud teatavaks plaanid keelustada eraautode liiklus kuni 400 miilil linna tänavail, et anda bussidele ja trammidele kiiremat liiklusvõimalust. Juba enne on mitu piirkonda ajaloolisest Rooma linnast suletud eraautodele, aga liiklus on ikka veel tõeliselt kuhjunud ja bussid võivad liikuda alla 10-miilise tunnikiirusega.

Eesti Rahvusteater lavastas Kaarel Söödori näidendi „Läbi tormi". Pildil tegelaskond pärast etendust, vasakult Erik Kastein, Ernst Vähi, Ouli Kalm, Tõnu Naelapea, Harri Mürk, lavastaja Lydia Vohu, Leida Järvi ja Alan Teder. Pidil moment, mil Tõnu Naelapea annab lavastajale üle kimbu roose.

Foto: Vaba Eestlane

Rootsi paat sunniti Klaipedasse

Nõukogude valvelaevad Läänemerel sundisid gotlandi kalapaadi „Venö" neljamehelise meeskonnaga sõitma Leedu rannikul asuvasse Klaipeda sadamasse. Nõukogude võimud tõstsid „Venö" kipri vastu süüdistuse, et paat on kalastanud „nõukogude territoriaalvetes". Kipper Erik Nielsenilt ja tema meeskonnalt nõuti 61.000 krooni (ca $13.000) suurust trahviraha. Rootsi välisministeerium püüab trahvi tasumist korraldada, et gotlandi kalurid koju pääseksid.

Mis tegelikult merel sündis on teadmata. „Venö", 13-meetri pikkune lõhepüügipaat, oli teel Bornholmist koju Klintehamni Gotlandil. Paat sõitis Bornholmi saarelt välja 23. veebruaril ja normaalselt pidanuks see kohal olema ühe ööpäevaga. Kui nad aga nädal hiljem ikka veel koju polnud saabunud, alarmeeriti Stokholmi raadio. Selle kätsed kontakti saada laeva raadioga ebaõnnestusid. Lõpuks tuli paadi saatusest selgus Leningradist Rootsi peakonsulaadist, kust teatati, et Nõukogude võimud on 27. veebruaril rootsi kalurid ja nende paadi Klaipedasse viinud.

Seda juhtub äärmiselt harva, et Gotlandist pärinevad kalapaadid satuvad Nõukogude vetesse, rõhutab „Venö" juhtumi puhul rannavalve esindaja Visbys.

Kuna Gotlandi ja Balti ranniku vahel on veed kitsad, siis on kalurid ettevaatlikud.

Võimalik on ju, et nende lõhevõrgud hakkasid tugevas tuules triivima Balti ranniku poole ja nad püüdsid neid päästa. On muidugi võimalik, et venelased pärast allveelaeva lugu püüavad igati alla kriipsutada oma irritatsiooni.

Teatavasti on Rootsi ja N. Liidu vahel lahendamata piiriküsimus Gotlandi ja Balti ranniku vahel. Venelased tahavad piiri tõmmata märksa lähemale Gotlandi rannikule, kui seda rootslaste arvates rahvusvahelise õiguse järele neil oleks õigus. Rootslased nõustuvad poolitama merd Gotlandi ja Balti ranna vahel, venelased leiavad, et pooleksajamine peab toimuma Rootsi maismaa ranna ja Balti ranniku vahel, mis viiks piirijoone otse Gotlandi idaranniku lähedale.

Walesa läheb paksuks, kurdab naine

LONDON — Poola ametiühingu Solidaarsuse juhi Lech Walesa abikaasa Danuta ütles, et pärast sunnitud tegevusetust ja rohket toitu, ametiühingu juht on läinud paksuks ja tal on raskusi oma pükste jalga saamisega.

Danuta Walesa kirjedas üksikasjalikult oma abikaasa päevast rutiini. Ta ärkab kell 8 homm., mil teda ootab peale palvetamist hommikusöök. Kell 10 tuuakse talle kõik ajalehed, kuna ta on kirglikult uudishimulik uudiste järele. Ta kuulab Radio Liberty ja BBC Londonist antavaid poolakeelseid programme, mis on talle ainsaks allikaiks tõeliste uudiste saamisel.

Viimasel ajal ta olevat siiski hakanud füüsilisi harjutusi tegema.

Kuid ta läheb vaevalt välja aeda, kuna teda haavab, et teda alaliselt valvatakse,

ehkki ta vahetevahel mängivat oma valvuritega tennist.

Kell 2 p.l. on lõunasöök, mis algab supiga ja järeltoiduks on valida üks kolmest võimalikust. Walesale meeldivat juust, sealiha ja makaronid. Õhtusöök on kell 7 ja see on külmtoit, kus on leiba ja sulatatud rasva, mis olevat Walesa lemmiktoit.

Abikaasa ütles veel, et ametiühingu juht lugevat palju raamatuid, kuid ei joovat kunagi alkoholi,

mistõttu ta on alati selge peaga ja valmis kõigiks juhtumeiks.

Walesa habe olevat möödunud kuude jooksul pikaks kasvanud ja õnnetuseks ta suitsetavat väga palju.

Kuid küsides, kas ta soovib oma perekonnaga emigreeruda läände, Walesa oli karjunud eitavalt. Ametivõimud rääkivat temaga ainult tühiasjust, millega kontrollitavat tema vaimset olukorda. Ühtki korda pole talle vägivaldset psühholoogilist survet avaldatud, oodatakse, mil ta ise murdub.

1. mail protestidemonstratsioon Ottawas

Euroopa Ikestatud Rahvaste Kanada Komitee korraldab rahvusgruppide koostööl laupäeval, 1. mail Ottawas protestidemonstratsiooni Vene saatkonna ees. Protestidemonstratsioon Vene saatkonna ees korraldatakse laupäeval pärast lõunat saatkonnas 1. mai puhul peetava vastuvõtu ajal.

Torontost sõidavad Ottawa demonstratsioonile suuremate rahvusgruppide liikmed bussidega, mis väljuvad Ukraina kiriku juurest 1940 Markham Rd (Highway 401 juures) täpselt kell 9 homm. Esimese üritusena Ottawas on kell 3 p.l. algav demonstratsioon parlamendihoone ees. Sellel meeleavaldusel kõnelevad Kanada erakondade esindajad. Demonstratsiooni juhtmõtteks on „Kõigi ikestatud rikide solidaarsus". Parlamendihoone eest siirdutakse rongkäigus Vene saatkonna ette, mida piketeeritakse pikema aja jooksul. Piketeerimine kestab kuni kella 6-ni p.l., millal alustatakse tagasisõitu Torontosse. Ottawast pärit demonstreerijad piketeerivad veel kauemini. Demonstratsioonist osavõtjaid tuleb Ottawasse peale Toronto ka veel Montrealist.

Eestlased sõidavad demonstratsioonile Torontost mitme autoga. Kui osavõtjaid on suuremal arvul, siis üüritakse buss. Isikuid, kes kavatsevad Ottawa demonstratsioonist osa võtta, palutakse sellest teatada EKN büroole, tel. 465-2219. Demonstratsiooni korraldajad soovivad eriti, et rahvusgruppide noorema generatsioom liikmed arvukamalt sellest kommunismivastasest meeleavaldusest osa võtaksid.

Toronto Sümfooniaorkestri basaar

Toronto Sümfooniaorkestri Naiskomitee (The Toronto Symphony Orchestra Women's Committe) korraldab 1. mail hiiglasliku basaari sümfooniaorkestrile tulu toomiseks. Selleks on varutud CNE väljakul asuv Queen Elizabeth näitusehoone, kus üle aakrilisel pinnal on väga palju väljapanekuid, nii uusi kui vähepruugitud esemeid müügiks. Lisaks müüdavaile esemeile, kus on riietusesemeid, mööbleid, mänguasju, muusikalisi instrumente jne. jne. pakutakse ka meelelahutust. Basaar avatakse juba kell 9 homm ja kestab kella 6-ni õhtul. Külastajate vahel tuleb loosimisele $1000-line „ukseauhind". Sissepääs pensionäridele ja lastele tasuta, täiskasvanuile $2.00. Selline müük on toimunud igal kevadel, tänavu juba 32-ndat korda. Saadud tulud on võimaldanud Toronto Sümfooniaorkestrile üheks parimaks Põhja-Ameerikas kujuneda.

Nalja

Husakile tehti eesnäärme-operatsioon. Pärast küsis ta:

— Härra arst, kas ma saan nüüd veel armastada?

— Saate küll. Võib-olla mitte oma naist, küll aga N. Liitu.

KODUAASTA

„Kas kuulsid nüüd?" müksas Leena Kustasele ribidesse, kui nad kõrvuti istusid isamaa sünnipäeva tähistaval aktusel. „Noh, kas kuulsid nüüd?"

Kustas ei taibanud otsemaid, ei olnud otsest ühendust muljete pinnal. Palju oli olnud kuulda, laulu ja lugemist, lootusi ja lubadusi, kõigil siiski ühine mõte sees. Kustas laskis veel kõigel kuuldul peas välkvalgusel üle libiseda, aga mingile teistest väljapaistvamale kõrgpunktile ei jõudnud.

„Kas kuulsid nüüd?" kordas Leena tüntud intensiivse hääletooniga otsekui oleks selles olnud mõnesugust parastamist. Midagi pidi Kustas vääriti teinud olema.

Aga vääriti oli ta Leena arvates nii sageli teinud, et nende tohutust hulgast sede kõige viimast oli raske leida. Ikka oli naisel olnud talle põhjust märkuste tegemiseks, kui ta nädalas õhtu õhtu järgi oli koosolekuil, nõupidamistel, arutlustel, loenguõhtuil, pidudel, kontsertidel ja koguni talgutel käinud. Mõnikord jäi vaid õhtu-kaks, paremal juhul kolm kodus olemiseks.

Esialgul oli seda nagu vaimustusega tehtud; noorusliku jõuga löödi käsi külge igale seltskondlikule tegevusele. Naine kasvatas lapsi, mõnikord pani nagu imestama, et lapsed peale äraolekut olid suuremaks sirgunud, koolidki lõpetanud ja nüüd juba omal käel elu alustanud. Nüüd olid kunagised harjumused muutunud kohustusteks, millest heameelega oleks tagasi tõmbunud, kui vaid pääsenuks.

Aga jälle tõi tänase sündmuse juurde Leena küünarnukiliigutus: „Noh, kas kuulsid?"

„Eks ole kuuldud üht ja teist," vastas ta väikse kiuslikkusega. Eks siia ole kuulama tuldudki."

„Ma mõtlen selle kodu ja perekonna aasta väljakuulutamist. Kui nüüd antakse kõigile niisugune seltskondlik käsklus, siis sinul, kes alati seltskondlike kohustustega end oled lõõga köitnud, tuleb ka seda käsku täita. Nii, et nüüd seisad ühe aasta kodus ja oma perekonna juures!"

Kui Kustas ikka veel ei suutnud naise mõttelõnga oma arusaamisega ühendada, märkis see:

„Nüüd seisad kodus ja leiad, et sul on perekondki olemas, kuigi sel pole enam seda noorusliku vaimu, kui oli väikeste lastega."

Kustas tundis kui toredasti oli naine ta oma loogikaga sisse mässinud.

„Võibolla saab koduaastal ka nii teha, et teisi kodu juurde juhtida ja ise erandina jäädagi seda kodu ideed arendama."

Aga sellega tõusid ideed ja mõtted suure hooga esile. Kodu ja perekonnaaasta, mis sellega õige peale hakata — või jäädagi Leena arusaamise kohaselt päris aastaks koduseks, naise ja kassi juurde.

Dr. ANNE TÕNISSON

teatab oma HAMBAARSTI KONTORI kolimisest UUDE ASUKOHTA

3300 Yonge St., Ste. 200, Toronto

(Põhjapool Lawrence Ave.)

Vastuvõtt kokkuleppel, tel. 489-3300

Income Tax Preparation

MARK TUOMOLA, B.A.

191 Eglinton Ave. E., room 206

— Soome Ühispanga maja

Tel. 488-1801

Töötanud 1973. a. alates

Äri lõpetamise väljamüük

LAOS:

- Tiikpuust elu-, söögi- ja magamistoa mööbel
- Suures valikus imporditud mööbliriiet — 100% villane, $35.— yard
- Tiikpuust toolid $95.—
- Men Dresser $198.—
- Triple Dresser $210.—
- Väga palju muud

73 Jonesville Cr. Tel. 757-5923 ja 445-8454

(Lõunapool Eglintoni ja 1 blokk läänepool Victoria Park Ave.)

Omanik H. VAHER

CHOLKAN R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTOR

TOOMAS TOOP 763-5555 769-3523

Ida-Torontos 6 korteriga maja $169.500.—

Lääne-Torontos 11 toaga luksuslik maja Old Mills'is alla $300.000.—, peab müüma

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.

"INSURANCE"

1482 Bathurst St., 4 kord

(Bathurst—St. Clair)

Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. Piirimäe audoktoriks Uppsalas

Uppsala ülikool on valinud oma audoktoriks professor Helmut Piirimäe, kes on Tartus üldajaloo kateedri professor ja ajalooteaduskonna prodekaan. Prof. Piirimäe on saanud kutse, osa võtta Tartu ülikooli 350-aasta juubeli pidustustest 6. novembril Uppsalas.